

ΜΠΣ (ΑΔΕ) “Σύγχρονες τάσεις στη γλωσσολογία για εκπαιδευτικούς”

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

“Οι απόψεις των μαθητών και μαθητριών για τη διδασκαλία των Αρχαίων
Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση”

Παναγιώτα Βαϊοπούλου

Επιβλέπων Καθηγητής: Θεόδωρος Μαρκόπουλος

Πάτρα, Φεβρουάριος 2025

© Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2025

- i. Η παρούσα διατριβή, η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο της ΘΕ «Διπλωματική Εργασία» του προγράμματος «Σύγχρονες τάσεις στη γλωσσολογία για εκπαιδευτικούς» (ΑΔΕ) και τα αποτελέσματα αυτής αποτελούν συνιδιοκτησία του ΕΑΠ και του φοιτητή, ο καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης και αναπαραγωγής τους (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο, τον συγγραφέα και το ΕΑΠ, όπου εκπονήθηκε η Διπλωματική Εργασία, καθώς και τον επιβλέποντα και την επιτροπή κρίσης. Πόσο ενδιαφέρον βρίσκουν οι μαθητές το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

“Οι απόψεις των μαθητών και μαθητριών για τη διδασκαλία των Αρχαίων
Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση”

Παναγιώτα Βαϊοπούλου

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Θεόδωρος Μαρκόπουλος

Συμεών Τσολακίδης

Πάτρα, 2025

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εστιάζει στη διερεύνηση των απόψεων των μαθητών και των μαθητριών της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, με στόχο την ανάδειξη των βασικών προκλήσεων, την κατανόηση των αντιλήψεων για τη χρησιμότητα του μαθήματος και την πρόταση καινοτόμων τρόπων βελτίωσης. Αξιοποιήθηκε συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής μεθοδολογίας μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία αναλύθηκαν στατιστικά και θεματικά, προκειμένου να αναδειχθούν οι τάσεις και οι διαφοροποιήσεις στις απαντήσεις ανά φύλο και τάξη, ενώ αποτυπώνονται αντιφάσεις που υπογραμμίζουν την πολυπλοκότητα της σχέσης των μαθητών και των μαθητριών με το μάθημα.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν τη σημασία των Αρχαίων Ελληνικών για τη βελτίωση του λεξιλογίου και της γλωσσικής κατανόησης, ενώ παράλληλα εκφράζουν την ανάγκη για απλούστευση της ύλης, περισσότερη σύνδεση με τη Νέα Ελληνική και ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων. Επίσης, αναδεικνύεται η ανάγκη για διαφοροποίηση της διδασκαλίας, ώστε να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές ανάγκες και προτεραιότητες των μαθητών και των μαθητριών, από τη γλωσσική καλλιέργεια έως τις πρακτικές εφαρμογές.

Ακόμη, τονίζεται η ανάγκη για μια πιο σύγχρονη, ελκυστική και προσαρμοσμένη στις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις διδασκαλία, ενώ προτείνονται κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα, όπως η διερεύνηση της επίδρασης των Αρχαίων Ελληνικών στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής και η εφαρμογή σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων.

Λέξεις – Κλειδιά

Διδασκαλία Αρχαίων Ελληνικών, γλωσσική καλλιέργεια, σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις, τεχνολογικά εργαλεία, σύνδεση με τη Νέα Ελληνική γλώσσα

“The opinions of students about the teaching of Ancient Greek in secondary education”

Panagiota Vaiopoulou

Abstract

This study investigates the perspectives of secondary school students regarding the teaching of Ancient Greek. Its primary aims are to identify key challenges, understand perceptions of the subject's usefulness, and propose innovative improvement methods. A combination of quantitative and qualitative methodologies was employed through questionnaires, which were analyzed statistically and thematically to uncover trends and variations in responses by gender and grade level while also documenting contradictions that highlight the complexity of students' relationships with the subject.

The findings indicate that students acknowledge the significance of Ancient Greek in improving vocabulary and linguistic comprehension while, at the same time, they express the need for a more simplified syllabus, stronger connections to Modern Greek, and the integration of technological tools. Moreover, the need for differentiated teaching is brought to the forefront so that it addresses the students' diverse needs and priorities, ranging from linguistic cultivation to practical applications. Additionally, the study underscores the importance of a more modern, engaging and tailored teaching approach that aligns with contemporary educational demands. Directions for future research are also proposed, such as exploring the impact of Ancient Greek on understanding Modern Greek and implementing contemporary teaching methodologies.

Keywords

Teaching of Ancient Greek, linguistic cultivation, modern educational demands, technological tools, connection with Modern Greek language

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	9
1.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας	9
1.2 Ερευνητικά ερωτήματα	9
1.3 Σημασία του θέματος	11
1.4 Αναφορά στη χρήση ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης	12
1.4.1 Ποσοτική ανάλυση	12
1.4.2 Ποιοτική ανάλυση	12
1.4.3 Συνδυαστική χρήση ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης	12
2. Θεωρητικό Υπόβαθρο	14
2.1 Ιστορική αναδρομή της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	14
2.2 Ο ρόλος των Αρχαίων Ελληνικών στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα	15
3. Μεθοδολογία	18
3.1 Δείγμα	18
3.1.1 Περιγραφή του δείγματος	18
3.1.2 Μέθοδοι επιλογής δείγματος	18
3.2 Εργαλεία συλλογής δεδομένων	19
3.2.1 Κλειστού τύπου ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο (ποσοτική ανάλυση)	20
3.2.2 Ανοιχτού τύπου ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο (ποιοτική ανάλυση)	20
3.3 Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων	21
3.3.1 Στατιστική ανάλυση για τα Ποσοτικά δεδομένα	21
3.3.2 Θεματική ανάλυση για τα ποιοτικά δεδομένα	22
4. Αποτελέσματα	24
4.1 Ποσοτική Ανάλυση	24
4.1.1 Κατανομή Δημογραφικών Χαρακτηριστικών	25
4.1.2 Παρουσίαση δεδομένων μέσω γραφημάτων	25
4.1.3 Ανάλυση απαντήσεων ανά ερώτηση κλειστού τύπου	26
4.2 Ποιοτική Ανάλυση	37
4.2.1 Μεθοδολογία και ανάδειξη θεμάτων από τις ανοιχτού τύπου ερωτήσεις	38
4.2.2 Ανάλυση απαντήσεων ανά ερώτηση ανοιχτού τύπου	39
5. Συζήτηση	48
5.1 Συγκριτική ανάλυση μεταξύ ποσοτικών και ποιοτικών ευρημάτων	48
5.2 Συσχέτιση των αποτελεσμάτων με τη βιβλιογραφία	49
5.3 Διερεύνηση τυχόν αποκλίσεων ή αντιθέσεων	52
6. Συμπεράσματα και Προτάσεις	54
6.1 Συνοπτική παρουσίαση των βασικών ευρημάτων	54
6.2 Προτάσεις για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών	55
6.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	57
6.4 Συμπερασματική Αξιολόγηση των Ερευνητικών ερωτημάτων	59
7. Επίλογος	62
Διπλωματική εργασία	7

Βιβλιογραφικές αναφορές	63
Παραρτήματα Α: «Ερωτηματολόγιο»	66
Παραρτήματα Β: «Έντυπο συγκατάθεσης γονέων»	71

1. Εισαγωγή

1.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στη διερεύνηση των απόψεων μαθητών και μαθητριών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών. Το συγκεκριμένο μάθημα, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, συχνά προκαλεί ποικίλες αντιδράσεις στους μαθητές, από ενδιαφέρον έως σκεπτικισμό. Στόχος της έρευνας είναι να εξετάσει τη στάση των μαθητών απέναντι στο μάθημα, τους παράγοντες που διαμορφώνουν αυτή τη στάση, καθώς και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν κατά τη διαδικασία της εκμάθησης.

Επιπλέον, η έρευνα επιχειρεί να καταγράψει τις απόψεις των μαθητών σχετικά με τη χρησιμότητα του μαθήματος τόσο σε επίπεδο γλωσσικής κατανόησης όσο και προσωπικής ανάπτυξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της σύνδεσης των Αρχαίων Ελληνικών με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις και τις ανάγκες των μαθητών, ενώ αναλύονται πιθανές διαφοροποιήσεις στις αντιλήψεις τους ανάλογα με την τάξη, το φύλο ή το επίπεδο ενδιαφέροντος για τη γλώσσα. Μετά από τη συλλογή και ανάλυση των απόψεων των μαθητών και μαθητριών, η έρευνα επιδιώκει να αναδείξει τρόπους που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη διδακτική μεθοδολογία και να συμβάλουν στη βελτίωση της εκπαιδευτικής πολιτικής για το μάθημα.

Οι προτάσεις που θα προκύψουν φιλοδοξούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της σχολικής κοινότητας, προωθώντας μια πιο ουσιαστική και ενδιαφέρουσα προσέγγιση στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών. Η παρούσα εργασία φιλοδοξεί να λειτουργήσει ως βάση για περαιτέρω επιστημονικό διάλογο σχετικά με τη θέση των Αρχαίων Ελληνικών στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Τα ευρήματα της έρευνας μπορούν να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση της μαθητοκεντρικής προσέγγισης, την προώθηση καλών πρακτικών και τη διαμόρφωση ενός πιο ελκυστικού και αποτελεσματικού εκπαιδευτικού πλαισίου.

1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας έχουν σχεδιαστεί ώστε να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα πτυχών που σχετίζονται με τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, παρέχοντας σαφείς κατευθύνσεις για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων. Ειδικότερα, τα ερωτήματα επικεντρώνονται στα εξής:

Διπλωματική εργασία

ii. Πόσο ενδιαφέρον βρίσκουν οι μαθητές το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

Εδώ θα γίνει ανάλυση της στάσης των μαθητών απέναντι στο μάθημα με βάση την προσωπική τους εμπειρία και θα γίνει διερεύνηση των παραγόντων που ενισχύουν ή μειώνουν το ενδιαφέρον τους, όπως ο τρόπος διδασκαλίας, η σχέση με τη Νέα Ελληνική Γλώσσα και η χρήση σύγχρονων εργαλείων.

iii. Ποιες είναι οι κύριες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

Θα υπάρξει εντοπισμός συγκεκριμένων προβλημάτων, όπως η κατανόηση της γραμματικής και του συντακτικού, καθώς και η ανάλυση της σχέσης ανάμεσα στις δυσκολίες αυτές και τη γενική στάση των μαθητών προς το μάθημα.

iv. Πώς πιστεύουν οι μαθητές ότι τα Αρχαία Ελληνικά συμβάλλουν στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής;

Θα γίνει αξιολόγηση της αντιλαμβανόμενης συμβολής του μαθήματος στη γλωσσική ανάπτυξη, όπως η βελτίωση του λεξιλογίου, της γραμματικής και της ορθογραφίας, αλλά και η διερεύνηση διαφορών στις αντιλήψεις ανάμεσα σε μαθητές διαφορετικών τάξεων.

v. Τι προτάσεις διατυπώνουν οι μαθητές για τη βελτίωση της διδασκαλίας;

Εδώ θα γίνει καταγραφή των ιδεών που αφορούν την αναμόρφωση του τρόπου διδασκαλίας, τη χρήση τεχνολογίας, τη μείωση της ύλης ή την εισαγωγή πιο διαδραστικών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύνθεση προτάσεων για τη διαμόρφωση ενός μαθητοκεντρικού εκπαιδευτικού πλαισίου.

vi. Πόσο απαραίτητο θεωρούν οι μαθητές το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

Θα υπάρξει ανάλυση της αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας του μαθήματος σε σχέση με την εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών, αλλά και τη διερεύνηση διαφορών στις απόψεις ανάμεσα σε μαθητές με διαφορετικά ενδιαφέροντα ή επαγγελματικούς στόχους.

vii. Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για τη μείωση των ωρών διδασκαλίας υπέρ των άλλων μαθημάτων;

Θα γίνει ανάλυση της προτεραιότητας που δίνουν οι μαθητές σε άλλα μαθήματα σε σύγκριση με τα Αρχαία Ελληνικά, καθώς και η εξαγωγή συμπερασμάτων για τη θέση του μαθήματος στο γενικό ωρολόγιο πρόγραμμα.

Με την απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα, η έρευνα επιδιώκει να παρέχει μια ολοκληρωμένη κατανόηση των αντιλήψεων των μαθητών και των μαθητριών, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση στρατηγικών για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών.

1.3 Σημασία του θέματος

Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών αποτελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά μαθήματα της ανθρωπιστικής εκπαίδευσης, με μακρά ιστορική παρουσία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Παρότι συνδέεται με παραδοσιακές εκπαιδευτικές πρακτικές, η χρησιμότητα και η εφαρμογή του μαθήματος συχνά επανεξετάζονται υπό το πρίσμα των σύγχρονων αναγκών της κοινωνίας και των μαθητών. Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να προσφέρει στους μαθητές ευκαιρίες για γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη, καθώς μέσα από την εμβάθυνση στη γραμματική, το συντακτικό και το λεξιλόγιο, ενισχύονται οι γλωσσικές τους δεξιότητες και η ικανότητά τους να προσεγγίζουν σύνθετα νοήματα. Παράλληλα, η ενασχόληση με τα κείμενα των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να καλλιεργήσει την κριτική σκέψη και την αναλυτική προσέγγιση, δεξιότητες που είναι χρήσιμες τόσο σε εκπαιδευτικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Η παρούσα έρευνα εξετάζει πώς μπορεί το μάθημα να προσαρμοστεί καλύτερα στις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προσδοκίες των μαθητών. Μέσω της αξιολόγησης των δυσκολιών και των προτάσεων των μαθητών, διαφαίνονται ευκαιρίες για τη δημιουργία πιο διαδραστικών και αποτελεσματικών διδακτικών πρακτικών.

Επιπλέον, η μελέτη των απόψεων των μαθητών παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τη βελτίωση της διδασκαλίας, εστιάζοντας στις προσωπικές τους ανάγκες. Η σημασία του θέματος έγκειται στο ότι προάγει τη συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη διδασκαλία του μαθήματος. Έτσι, η σημασία της έρευνας δεν περιορίζεται στη θεωρητική εξέταση του θέματος, αλλά επιδιώκει να δώσει φωνή στους ίδιους τους μαθητές. Μέσω των απόψεων και των εμπειριών τους, διαμορφώνεται ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο που μπορεί να καθοδηγήσει τη βελτίωση της διδασκαλίας και να διασφαλιστεί η διατήρηση της σημασίας των Αρχαίων Ελληνικών στη σύγχρονη εκπαίδευση.

1.4 Αναφορά στη χρήση ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης

Η έρευνα αξιοποιεί μια συνδυαστική μεθοδολογική προσέγγιση που ενσωματώνει ποσοτική και ποιοτική ανάλυση, με στόχο την παροχή μιας ολοκληρωμένης εικόνας για τις απόψεις και τις εμπειρίες των μαθητών σχετικά με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Η κάθε μέθοδος χρησιμοποιείται συμπληρωματικά, επιτρέποντας την εμβάθυνση στα δεδομένα και την κατανόηση τόσο των γενικών τάσεων όσο και των ατομικών εμπειριών.

1.4.1 Ποσοτική ανάλυση

Η ποσοτική ανάλυση βασίστηκε σε δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων κλειστού τύπου ερωτήσεων. Η επεξεργασία των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση στατιστικών εργαλείων για να αποτυπωθούν τα ποσοστά των απαντήσεων που αναλύθηκαν για την καταγραφή της γενικής στάσης των μαθητών απέναντι στο μάθημα. Χρησιμοποιήθηκαν γραφήματα πίτας για την οπτικοποίηση των δεδομένων, ώστε να γίνει πιο εύκολη η ερμηνεία τους. Πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις για τη συσχέτιση διαφορετικών μεταβλητών, όπως το φύλο, την τάξη και το επίπεδο ενδιαφέροντος, για την εξαγωγή πιο λεπτομερών συμπερασμάτων. Η ποσοτική προσέγγιση επιτρέπει τη συλλογή δεδομένων είκοσι συμμετέχοντες και την εξαγωγή γενικευμένων συμπερασμάτων που αντικατοπτρίζουν τις γενικές τάσεις της ομάδας στόχου.

1.4.2. Ποιοτική ανάλυση

Η ποιοτική ανάλυση επικεντρώθηκε στις ανοιχτού τύπου απαντήσεις, οι οποίες κατέγραψαν τις προσωπικές εμπειρίες και προτάσεις των μαθητών. Η διαδικασία περιελάμβανε την κωδικοποίηση δεδομένων. Κάθε απάντηση κατηγοριοποιήθηκε σε θεματικές ενότητες, όπως “δυσκολίες στη διδασκαλία”, “χρησιμότητα του μαθήματος” και “προτάσεις βελτίωσης”. Οι θεματικές ενότητες οργανώθηκαν περαιτέρω για να αποτυπωθούν οι κύριες τάσεις στις απόψεις των μαθητών. Εντοπίστηκαν αντιφάσεις ανάμεσα στις ποιοτικές και ποσοτικές απαντήσεις, οι οποίες ανέδειξαν ενδιαφέροντα σημεία για περαιτέρω διερεύνηση. Η ποιοτική ανάλυση προσφέρει βάθος και ερμηνεία στις απόψεις των μαθητών, αποκαλύπτοντας πτυχές που δεν μπορούν να αποτυπωθούν μέσω ποσοτικών δεδομένων.

1.4.3. Συνδυαστική χρήση ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης

Ο συνδυασμός των δυο μεθόδων ενισχύει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της έρευνας, καθώς επιτρέπει την επαλήθευση δεδομένων. Τα ευρήματα της ποσοτικής ανάλυσης επαληθεύονται και εμπλουτίζονται μέσω των ποιοτικών δεδομένων. Η χρήση και των δύο προσεγγίσεων παρέχει μια σφαιρική κατανόηση των αντιλήψεων των μαθητών. Οι διαφορές ανάμεσα στις αριθμητικές και περιγραφικές απαντήσεις αποκαλύπτουν επιπλέον πτυχές που χρήζουν διερεύνησης. Η μικτή αυτή μεθοδολογική προσέγγιση διασφαλίζει ότι η έρευνα μπορεί να προσφέρει πρακτικά και επιστημονικά χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών και την προσαρμογή της στις ανάγκες των μαθητών.

2. Θεωρητικό Υπόβαθρο

2.1 Ιστορική αναδρομή της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών αποτελεί διαχρονικά έναν από τους βασικούς άξονες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, με έντονες ιδεολογικές, πολιτισμικές και γλωσσικές προεκτάσεις. Η ιστορική διαδρομή του μαθήματος αντανακλά τις κοινωνικές και εκπαιδευτικές προτεραιότητες κάθε εποχής, ενώ η θέση του έχει επανειλημμένα αποτελέσει αντικείμενο συζήτησης και μεταρρυθμίσεων. Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχει περάσει από πολλές φάσεις και διακυμάνσεις, αντανακλώντας τις αλλαγές στην κοινωνία, την πολιτική και τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους το 1830, μέχρι τις σύγχρονες αντιφάσεις και συζητήσεις γύρω από τον ρόλο του μαθήματος στο σύστημα εκπαίδευσης, η πορεία των Αρχαίων Ελληνικών υπήρξε συνεχώς συνδεδεμένη με την εθνική ταυτότητα, τη γλωσσική πολιτική και τις εκπαιδευτικές ανάγκες της χώρας.

Κατά την ίδρυση του ελληνικού κράτους το 1830, υπήρχε η ανάγκη για τη δημιουργία μιας εθνικής ταυτότητας που να συνδέεται με την κλασική κληρονομιά και την αρχαία ελληνική παράδοση. Στην προσπάθεια αυτή, τα Αρχαία Ελληνικά είχαν καθοριστική σημασία. Ο θεσμός της καθαρεύουσας, που εδραιώθηκε την εποχή αυτή, ήταν το βασικό εργαλείο για την ενίσχυση της σχέσης του σύγχρονου ελληνικού κράτους με την αρχαία ελληνική γλώσσα. Ειδικότερα, τα Αρχαία Ελληνικά εισήχθησαν στο σχολικό πρόγραμμα και το Γυμνάσιο, αποτελώντας κεντρικό μάθημα για τη γλωσσική καλλιέργεια και τη σύνδεση με τις αρχές του ελληνικού πολιτισμού (Κακριδής, 1995).

Στις αρχές του 20ού αιώνα, η σύγκρουση γύρω από το “γλωσσικό ζήτημα” επηρεάζει άμεσα τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών. Η κυριαρχία της καθαρεύουσας ως επίσημη γλώσσα της διοίκησης και της εκπαίδευσης απέναντι στη δημοτική γλώσσα δημιούργησε εντάσεις. Η μεταρρύθμιση του 1917, υπό την κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου, έφερε την αλλαγή στην εκπαιδευτική πολιτική με την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ τα Αρχαία Ελληνικά συνέχισαν να διδάσκονται μέσω της καθαρεύουσας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Παρά την επικράτηση της δημοτικής γλώσσας στην καθημερινή ζωή, η καθαρεύουσα διατηρούσε τη θέση της στην εκπαίδευση, καθώς

θεωρούνταν απαραίτητη για τη σύνδεση με την αρχαία ελληνική γραμματεία και φιλοσοφία (Τσοπανάκης, 1994).

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και κατά τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης, οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις αρχίζουν να επανεξετάζουν την προσέγγιση προς τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών. Η δεκαετία του 1970 αποτελεί μια κρίσιμη καμπή, καθώς η πολιτική της κυβέρνησης Καραμανλή εισήγαγε τη χρήση της δημοτικής γλώσσας σε μεγάλο μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ τα Αρχαία Ελληνικά διδάσκονταν συχνά με τη βοήθεια της μετάφρασης, για να καταστούν πιο προσιτά στους μαθητές. Ωστόσο, αυτή η μεταρρύθμιση προκαλεί έντονες αντιδράσεις, κυρίως από την πλευρά των φιλόλογων και των εκπαιδευτικών, που ανησυχούν για την απώλεια της επαφής με την αυθεντική γλώσσα και την έλλειψη της γλωσσικής καλλιέργειας μέσω του πρωτοτύπου (Μπαμπινιώτης, 2002).

Στη δεκαετία του 1990, το Υπουργείο Παιδείας επανέφερε τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών από το πρωτότυπο κείμενο, αναγνωρίζοντας την αξία της άμεσης επαφής με τα αρχαία κείμενα για την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας και της κριτικής σκέψης των μαθητών. Αυτή η απόφαση συνδέθηκε με τη γενικότερη τάση για επιστροφή στις ρίζες της ελληνικής γλωσσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Παράλληλα, οι μέθοδοι διδασκαλίας επικεντρώθηκαν στην ανάλυση των κειμένων και την κατανόηση της γραμματικής και του συντακτικού, χωρίς ωστόσο να παραβλέπεται η ανάγκη για σύγχρονες και πιο προσιτές διδακτικές πρακτικές (Σουλακάκης, 2022).

Σήμερα, η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών εξακολουθεί να είναι σημαντική για την καλλιέργεια της γλώσσας, αλλά παραμένει ένα αντικείμενο συζητήσεων, καθώς υπάρχουν έντονες απόψεις για τον ρόλο του μαθήματος στη σύγχρονη εκπαίδευση. Η ανάγκη για εκσυγχρονισμό των διδακτικών μεθόδων και η προσαρμογή του μαθήματος στις ανάγκες των σύγχρονων μαθητών είναι επιτακτική, χωρίς όμως να υποβαθμίζεται η αξία της διδασκαλίας της αρχαίας γλώσσας ως παράγοντα γλωσσικής ανάπτυξης και πνευματικής καλλιέργειας (Ζιώγου- Καραστεργίου, 1986).

2.2 Ο ρόλος των Αρχαίων Ελληνικών στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα

Τα Αρχαία Ελληνικά διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερο ρόλο στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα, λειτουργώντας ως γέφυρα ανάμεσα στο αρχαίο και σύγχρονο πολιτισμό. Η διδασκαλία τους εστιάζει τόσο στη γλωσσική ανάπτυξη όσο και στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, προσφέροντας στους μαθητές μια βαθύτερη κατανόηση των ιστορικών και

πολιτισμικών ριζών της σύγχρονης κοινωνίας. Παρά τη μακρά ιστορική παρουσία τους, η θέση των Αρχαίων Ελληνικών έχει εξελιχθεί σημαντικά με την πάροδο των ετών, καθώς η κοινωνία και οι εκπαιδευτικές προτεραιότητες μεταβάλλονται.

Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών ξεκίνησε ως βασικό εργαλείο καλλιέργειας και μόρφωσης στις κλασικές σπουδές, αποτελώντας κεντρικό μέρος της εκπαίδευσης από την αρχαιότητα. Στη βυζαντινή εποχή, τα Αρχαία Ελληνικά ήταν η γλώσσα της παιδείας και της εκκλησίας, ενώ κατά την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού συνέβαλαν στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας και στη σύνδεση με το αρχαίο παρελθόν. Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στο σύγχρονο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα παραμένει ένα ζήτημα με παιδαγωγικές και πολιτιστικές διαστάσεις. Η παρουσία της γλώσσας αυτής στα σχολεία αποσκοπεί όχι μόνο στη γλωσσική καλλιέργεια αλλά και στην κατανόηση του πολιτισμικού υπόβαθρου που διαμόρφωσε τη σύγχρονη ελληνική ταυτότητα.

Παρά τα θετικά της στοιχεία, η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, ιδιαίτερα λόγω του χάσματος ανάμεσα στις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας. Όπως σημειώνει η Φουντοπούλου (2015:102), ο παραδοσιακός προσανατολισμός στη γραμματική και το συντακτικό περιορίζει τη δυνατότητα των μαθητών να προσεγγίσουν τα αρχαία κείμενα ως ζωντανά και επίκαιρα έργα. Η ίδια προτείνει την προσέγγιση μέσω μεταφράσεων, η οποία μπορεί να αναδείξει τις διαχρονικές αξίες των αρχαίων κειμένων χωρίς να αποθαρρύνει τους μαθητές λόγω της γλωσσικής δυσκολίας. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει τη συσχέτιση των κειμένων με σύγχρονα κοινωνικά, φιλοσοφικά και πολιτισμικά ζητήματα, εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική εμπειρία.

Γι' αυτό το λόγο η θέση των Αρχαίων Ελληνικών στο εκπαιδευτικό σύστημα έχει επανειλημμένα τεθεί υπό συζήτηση, καθώς ορισμένοι υποστηρίζουν τη σημασία τους για την καλλιέργεια του νου και την κατανόηση θεμελιωδών εννοιών, όπως η δημοκρατία, η δικαιοσύνη και η φιλοσοφική σκέψη. Παράλληλα, όμως, οι επικριτές θεωρούν ότι η έμφαση στη γραμματική και το συντακτικό καθιστά το μάθημα δυσνόητο και αποξενωτικό για τους μαθητές, περιορίζοντας το ενδιαφέρον και τη συνάφειά του. Σύμφωνα με τη Χατζημαυρουδλή (2009:67), η προσέγγιση του αρχαίου κειμένου με τρόπο που να μην ανταποκρίνεται στις πραγματικές δυνατότητες και στα ενδιαφέροντα των μαθητών και των μαθητριών δυσκολεύει τη μαθησιακή διαδικασία. Οι μαθητές συχνά θεωρούν το μάθημα “δύσκολο” ή “ξένο” και δεν αναγνωρίζουν τη διαχρονική του αξία. Η ίδια υπογραμμίζει ότι η χρήση μεταφρασμένων κειμένων μπορεί να αποτελέσει γέφυρα κατανόησης, καθιστώντας τα Αρχαία Ελληνικά πιο

Διπλωματική εργασία

προσβάσιμα. Ωστόσο, η μονομερής εξάρτηση από τις μεταφράσεις μπορεί να οδηγήσει σε απομάκρυνση από το πρωτότυπο και να στερήσει από τους μαθητές τη δυνατότητα να γνωρίσουν τη δομή και τη λειτουργία της αρχαίας γλώσσας.

Οι σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις προσπαθούν να ανανεώσουν τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, μετακινώντας την έμφαση από την αποστήθιση κανόνων προς την ανάλυση και ερμηνεία κειμένων. Η διαθεματική προσέγγιση, που ενσωματώνει στοιχεία Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Λογοτεχνίας, έχει αποδειχθεί αποτελεσματική στο να καταδείξει τη διαχρονικότητα και τη συνάφεια της αρχαίας σκέψης με τα σύγχρονα ζητήματα. Η αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων, όπως εκπαιδευτικές πλατφόρμες και πολυμέσα, επιτρέπει στους μαθητές να προσεγγίσουν τα Αρχαία Ελληνικά με δημιουργικό και διαδραστικό τρόπο, καθιστώντας τα πιο προσιτά και ενδιαφέροντα.

Η διαχρονικότητα των Αρχαίων Ελληνικών έγκειται στη συμβολή τους στη γλωσσική καλλιέργεια, αλλά και στη βαθύτερη κατανόηση του πολιτισμικού πλαισίου στο οποίο διαμορφώθηκαν οι θεμελιώδεις έννοιες της ανθρώπινης σκέψης. Η χρήση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας ως εργαλείο κατανόησης του παρελθόντος ενισχύει την ικανότητα των μαθητών και των μαθητριών να ερμηνεύουν το παρόν. Για παράδειγμα, η μελέτη της “Πολιτείας” του Πλάτωνα ή των τραγωδιών του Σοφοκλή βοηθά τους μαθητές να συνδέσουν φιλοσοφικές και ηθικές αξίες με σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις.

Συμπερασματικά, η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα είναι μια πρόκληση που απαιτεί ισορροπία ανάμεσα στην παράδοση και την καινοτομία. Παρά τις αντιπαραθέσεις, ο ρόλος τους παραμένει ζωτικός, όχι μόνο για την κατανόηση του παρελθόντος, αλλά και για τη διαμόρφωση της κριτικής σκέψης και του πολιτισμικού προβληματισμού των μαθητών και των μαθητριών. Με τη σωστή προσέγγιση και τη χρήση σύγχρονων εργαλείων, τα Αρχαία Ελληνικά μπορούν να διατηρήσουν τη θέση τους ως πολύτιμο στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος.

3. Μεθοδολογία

3.1 Δείγμα

3.1.1 Περιγραφή του δείγματος

Το δείγμα αποτελείται από είκοσι μαθητές και μαθήτριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επιλεγμένους από σχολείο της επαρχίας, στο Μοσχοχώρι Φθιώτιδας. Η σύνθεση του δείγματος διασφαλίζει την ποικιλομορφία και την αντιπροσωπευτικότητα, λαμβάνοντας υπόψη βασικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο: 65% του δείγματος είναι γυναίκες, 25% είναι άνδρες και 10% δεν απάντησαν σχετικά με το φύλο τους. Οι συμμετέχοντες είναι ηλικίας από 12 έως 17 ετών. Επίσης, το 40% φοιτούν στην Β΄ Γυμνασίου, το 35% φοιτούν στην Γ΄ Γυμνασίου, το 25% φοιτούν στην Α΄ Γυμνασίου και μόνο δυο μαθήτριες προέρχονται από την Α΄ Λυκείου, παρέχοντας μια ευρύτερη εικόνα για τη μετάβαση από το Γυμνάσιο στο Λύκειο.

3.1.2 Μέθοδοι επιλογής δείγματος

Η επιλογή του δείγματος πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της ευκολίας (convenience sampling), είναι μια από τις πιο διαδεδομένες μη τυχαίες μεθόδους δειγματοληψίας. Η επιλογή αυτής της προσέγγισης εξυπηρετεί τις πρακτικές ανάγκες της έρευνας, όπως ο περιορισμένος χρόνος και οι διαθέσιμοι πόροι και επιτρέπει την πρόσβαση σε μαθητές και μαθήτριες με βάση την άμεση διαθεσιμότητά τους. Παρότι η μέθοδος της ευκολίας παρουσιάζει περιορισμούς όσον αφορά την γενίκευση των αποτελεσμάτων, έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη σε εκπαιδευτικές έρευνες όπου η εξασφάλιση αντιπροσωπευτικότητας μπορεί να είναι δύσκολη λόγω περιορισμών χρόνου ή προσβασιμότητας. Όπως επισημαίνουν οι Etikan, Musa & Alkassim (2016), η μέθοδος της ευκολίας είναι αποτελεσματική όταν η έρευνα αποσκοπεί στη συλλογή αρχικών δεδομένων για την κατανόηση γενικών τάσεων ή στην προσέγγιση συγκεκριμένων ομάδων μελετητών. Το σχολείο που συμμετείχε επιλέχθηκε με βάση την ευκολία πρόσβαση στην περιοχή.

Επίσης υπήρχε καλή συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς. Οι μαθητές επιλέχθηκαν εθελοντικά, εξασφαλίζοντας ότι η συμμετοχή τους βασιζόταν στη θέληση και το ενδιαφέρον τους για την έρευνα. Παρότι η μέθοδος της ευκολίας περιορίζει την τυχαιότητα, έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθούν μαθητές από διαφορετικές τάξεις και ηλικίες, ώστε να επιτευχθεί ποικιλομορφία. Η συγκεκριμένη μέθοδος ήταν ιδανική λόγω του περιορισμένου

χρόνου για τη συλλογή δεδομένων, εξασφαλίζοντας την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των καθορισμένων χρονικών ορίων. Επίσης, πριν από την συμμετοχή, οι μαθητές και οι γονείς τους ενημερώθηκαν πλήρως για τους στόχους της έρευνας. Η συγκατάθεση που τους δόθηκε διασφάλισε τη διαφάνεια και την ηθική διεξαγωγή της διαδικασίας. Η ανωνυμία ενθάρρυνε την ειλικρίνεια των απαντήσεων, μειώνοντας τον κίνδυνο μεροληψίας στις απαντήσεις των συμμετεχόντων. Παρότι, λοιπόν, η μέθοδος της ευκολίας δεν εξασφαλίζει απόλυτη αντιπροσωπευτικότητα του πληθυσμού, η στρατηγική επιλογή των συμμετεχόντων επέτρεψε την συλλογή δεδομένων που παρέχουν χρήσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες για τις αντιλήψεις των μαθητών.

3.2 Εργαλεία συλλογής δεδομένων

Η συλλογή δεδομένων για την παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία σχεδιάστηκαν για να καλύψουν τόσο τις ανάγκες της ποσοτικής όσο και της ποιοτικής ανάλυσης. Η χρήση ερωτηματολογίων επιλέχθηκε ως η πλέον κατάλληλη μέθοδος για την εξασφάλιση συγκρίσιμων δεδομένων, ενώ ταυτόχρονα παρέχει τη δυνατότητα για λεπτομερή περιγραφή εμπειριών και απόψεων. Η διαδικασία συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίων, τα οποία σχεδιάστηκαν για να αποτυπώσουν τόσο τις ποσοτικές όσο και τις ποιοτικές πτυχές της έρευνας.

Τα βήματα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε είναι τα εξής:

1. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου: το ερωτηματολόγιο περιείχε κλειστού τύπου ερωτήσεις για την καταγραφή ποσοτικών δεδομένων (π.χ. βαθμολογία ενδιαφέροντος, βαθμός δυσκολίας) και ανοιχτού τύπου ερωτήσεις για την καταγραφή προσωπικών απόψεων και εμπειριών.
2. Διανομή ερωτηματολογίου: τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν στους μαθητές με συντονισμό από αρμόδιο εκπαιδευτικό, ενημερώθηκαν για τη σημασία της συμμετοχής τους ενώ διασφαλίστηκε ότι η συμμετοχή τους ήταν εθελοντική.
3. Συμπλήρωση ερωτηματολογίου: οι μαθητές και οι μαθήτριες είχαν επαρκεί χρόνο για να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια σε κλειστή και ήρεμη αίθουσα, ώστε να διασφαλιστεί η ειλικρίνεια των απαντήσεων τους. Οι ερωτήσεις επεξηγήθηκαν όταν ζητήθηκαν διευκρινήσεις.

4. Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια συλλέχθηκαν και καταχωρήθηκαν σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων (excel). Διασφαλίστηκε η εμπιστευτικότητα και η ανωνυμία των απαντήσεων.
5. Χρονικό πλαίσιο: η συλλογή δεδομένων διήρκησε δυο εβδομάδες, κατά τις οποίες έγινε η επίσκεψη στο σχολείο, η διανομή και η συλλογή των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων.
6. Προκλήσεις κατά την διαδικασία: σε ορισμένες περιπτώσεις οι μαθητές χρειάστηκαν επιπλέον διευκρινήσεις, ιδιαίτερα στις ανοιχτού τύπου ερωτήσεις.

Η διαδικασία συλλογής δεδομένων σχεδιάστηκε με στόχο την εξασφάλιση έγκυρων και αξιόπιστων αποτελεσμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις συνθήκες των συμμετεχόντων.

3.2.1. Κλειστού τύπου ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο (ποσοτική ανάλυση)

Το τμήμα του ερωτηματολογίου που αφορά την ποσοτική ανάλυση περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου, σχεδιασμένες να καταγράψουν με ακρίβεια τις απόψεις και τις εμπειρίες των μαθητών. Οι ερωτήσεις αυτές περιλαμβάνουν επιλογές πολλαπλής επιλογής, όπου οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν την απάντηση που ανταποκρίνεται καλύτερα στις απόψεις τους. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν κλίμακες Likert (1932) (π.χ. “Καθόλου” έως “Πολύ”), για να αποτυπωθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των μαθητών σχετικά με θέματα, όπως: το επίπεδο ενδιαφέροντος για το μάθημα των αρχαίων ελληνικών, η αντίληψη για τη χρησιμότητα του μαθήματος, καθώς και η δυσκολία που αντιμετωπίζουν κατά τη διδασκαλία. Η χρήση των κλειστού τύπου ερωτήσεων επέτρεψε τη συστηματική καταγραφή δεδομένων που μπορούν να αναλυθούν στατιστικά, παρέχοντας μια σαφή εικόνα των γενικών τάσεων και συσχετίσεων ανάμεσα σε διαφορετικές μεταβλητές, όπως το φύλο, η ηλικία και η τάξη.

3.2.2 Ανοιχτού τύπου ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο (ποιοτική ανάλυση)

Το τμήμα του ερωτηματολογίου που αφορά την ποιοτική ανάλυση περιλαμβάνει ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, οι οποίες επιτρέπουν στους μαθητές να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις, τις εμπειρίες και τις προτάσεις τους. Ενδεικτικά, οι ερωτήσεις επικεντρώνονται στις δυσκολίες στη διδασκαλία, όπως “Ποια είναι τα σημεία που θεωρείτε πιο δύσκολα στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;”. Με προτάσεις βελτίωσης της διδασκαλίας με την ερώτηση: “Ποιες αλλαγές πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να βελτιώσουν τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών;” και τέλος με ερώτηση που επικεντρώνεται σε προσωπικές εμπειρίες των

Διπλωματική εργασία

μαθητών και των μαθητριών, όπως “Πώς πιστεύετε ότι τα Αρχαία Ελληνικά σας έχουν βοηθήσει στη βελτίωση της Νέας Ελληνικής;”. Οι ανοιχτού τύπου ερωτήσεις δίνουν τη δυνατότητα για βαθύτερη κατανόηση των απόψεων και των εμπειριών των μαθητών, επιτρέποντας την ανάδειξη θεμάτων που δεν ήταν δυνατόν να καλυφθούν από τις κλειστές ερωτήσεις. Η θεματική ανάλυση των απαντήσεων βασίστηκε στις κατευθύνσεις των Braun και Clarke (2006: 81-83), οι οποίοι περιγράφουν αναλυτικά τη διαδικασία της θεματικής ανάλυσης σε ποιοτική έρευνα.

Συνεπώς, ο συνδυασμός των κλειστού και ανοιχτού τύπου ερωτήσεων, όπως περιγράφεται από τον Bryman (2006: 97-113) επιτρέπει την συμπληρωματικότητα των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, εξασφαλίζοντας μια πλήρη και σφαιρική ερμηνεία των ευρημάτων.

Ειδικότερα, εξασφαλίζει ακρίβεια και συγκρισιμότητα, διότι τα δεδομένα που συλλέγονται από τις κλειστές ερωτήσεις παρέχουν ένα αντικειμενικό και συγκρίσιμο μέτρο των γενικών τάσεων. Επιπλέον, οι ανοιχτές ερωτήσεις προσφέρουν ερμηνευτικό βάθος, αποκαλύπτοντας τις αιτίες πίσω από τις απαντήσεις των μαθητών.

Τέλος, η θεματική ανάλυση των ανοιχτών απαντήσεων συμπληρώνει τα στατιστικά ευρήματα, ενισχύοντας την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. Η χρήση αυτού του συνδυασμού εργαλείων συλλογής δεδομένων ακολουθεί τη λογική από τον Bryman (2006), ο οποίος υποστηρίζει ότι η ολοκληρωμένη αξιοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων προσφέρει σφαιρικότητα στην ερμηνεία και στη σύνθεση των ευρημάτων.

3.3 Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν πραγματοποιήθηκε με τη χρήση στατιστικών και ποιοτικών μεθόδων, ώστε να διασφαλιστεί μια ολοκληρωμένη κατανόηση των απόψεων των μαθητών σχετικά με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Οι μέθοδοι που εφαρμόστηκαν περιγράφονται παρακάτω.

3.3.1 Στατιστική ανάλυση για τα Ποσοτικά δεδομένα

Η στατιστική ανάλυση εφαρμόστηκε στα δεδομένα που προέκυψαν από τις ερωτήσεις κλειστού τύπου. Η ανάλυση της ποσοτικής κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλίας, όπως περιγράφεται από τον Μικρό (2004:85-112) παρέχει πολύτιμες κατευθύνσεις για την εφαρμογή στατιστικών μεθόδων στην εκπαιδευτική έρευνα. Ο Μικρός εστιάζει στην

ακρίβεια και την αξιοπιστία των ποσοτικών εργαλείων, τονίζοντας τη σημασία της σωστής ερμηνείας των ευρημάτων που αφορούν και κοινωνιογλωσσολογικές μεταβλητές. Οι κύριες τεχνικές περιελάμβαναν την περιγραφική στατιστική στην οποία υπολογίστηκαν μέτρα κεντρικής τάσης (μέσος όρος) και τα δεδομένα αναπαραστάθηκαν γραφικά με τη χρήση διαγραμμάτων πίτας, διευκολύνοντας την κατανόηση των γενικών τάσεων.

Επίσης, αποτυπώνεται η ανάλυση συχνοτήτων, οι οποίες διαφαίνονται από τις απαντήσεις στις κλίμακες Likert που αναλύθηκαν για να καταγραφεί η κατανομή των στάσεων των αντιλήψεων των μαθητών. Τέλος, οι συσχετίσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με στατιστικές συσχετίσεις για να εξεταστούν οι σχέσεις μεταξύ μεταβλητών, όπως η τάξη και το επίπεδο ενδιαφέροντος των μαθητών και των μαθητριών. Η στατιστική ανάλυση ακολούθησε τις προσεγγίσεις που περιγράφονται από τον Field (2018:150-175), ο οποίος αναδεικνύει τη σημασία της ποσοτικής ανάλυσης για την ερμηνεία δεδομένων σε εκπαιδευτικά και κοινωνιογλωσσολογικά πλαίσια, καθώς παρέχει λεπτομερείς οδηγίες για την ανάλυση ποσοτικών δεδομένων στην εκπαιδευτική έρευνα.

3.3.2 Θεματική ανάλυση για τα ποιοτικά δεδομένα

Για την ανάλυση των ανοιχτού τύπου απαντήσεων, χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση. Αυτή η μέθοδος πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές των Braun και Clarke (2006:79-85), οι οποίοι τονίζουν τη σημασία της προσεκτικής ερμηνείας των ποιοτικών δεδομένων. Η θεματική ανάλυση, λοιπόν, ενδείκνυται για τη συστηματική οργάνωση και την αναγνώριση θεμάτων που προκύπτουν από το σύνολο των δεδομένων.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

- 1) Εξοικείωση με τα δεδομένα: τα δεδομένα διαβάστηκαν επανειλημμένα ώστε να επιτευχθεί η κατανόηση του περιεχομένου και των μοτίβων.
- 2) Κωδικοποίηση: Τα δεδομένα διασπάστηκαν σε μικρότερες ενότητες που αναπαριστούν ιδέες ή παρατηρήσεις.
- 3) Θεματική ανάπτυξη: Οι κωδικοποιημένες ενότητες ομαδοποιήθηκαν σε ευρύτερα θέματα, όπως “εμπόδια στη μάθηση” ή “η σημασία του μαθήματος”
- 4) Ανασκόπηση και ορισμός θεμάτων: Τα θέματα αναθεωρήθηκαν για να διασφαλιστεί η συνάφεια και η συνοχή τους.
- 5) Τελική ανάλυση και Σύνθεση: Τα θέματα ερμηνεύτηκαν και συσχετίστηκαν με το πλαίσιο της έρευνας, όπως προτείνεται από τους Braun και Clarke (2006:85).

Συνεπώς, ο συνδυασμός των ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων ανάλυσης εξασφάλισε εγκυρότητα, διότι τα ποσοτικά ευρήματα επαληθεύτηκαν και ερμηνεύτηκαν με βάση τα ποιοτικά δεδομένα. Η παράλληλη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων προσεγγίσεων παρείχε μια πιο σφαιρική εικόνα των αντιλήψεων των μαθητών και των μαθητριών.

4. Αποτελέσματα

4.1 Ποσοτική Ανάλυση

Στην ενότητα αυτή, παρουσιάζονται τα ευρήματα της ποσοτικής ανάλυσης που προέκυψαν από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στο ερωτηματολόγιο, με στόχο τη διερεύνηση των αντιλήψεών τους για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Η ανάλυση βασίζεται στη χρήση στατιστικών περιγραφής, όπως ποσοστά, τα οποία παρέχουν μια σαφή εικόνα για τις τάσεις που επικρατούν μεταξύ των μαθητών. Οι μέθοδοι αυτές, όπως αναφέρει ο Labov (1994:28-30) είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στη γλωσσολογική έρευνα, καθώς επιτρέπουν τη συστηματική καταγραφή και ερμηνεία γλωσσικών και εκπαιδευτικών δεδομένων. Η ποσοτική ανάλυση επιδιώκει να αναδείξει διαφοροποιήσεις στις απόψεις, λαμβάνοντας υπόψη δημογραφικούς παράγοντες, όπως το φύλο και η τάξη. Σύμφωνα με τον Holmes (2013:157-159), η διαφοροποίηση στα ποσοστά θετικών και αρνητικών απόψεων μεταξύ αγοριών και κοριτσιών μπορεί να συνδέεται με κοινωνιογλωσσολογικές θεωρίες που εξετάζουν τις γλωσσικές επιλογές και τη σχέση τους με το φύλο.

Επιπλέον, η ανάλυση των δεδομένων ανά τάξη αποκαλύπτει τη μεταβολή των απόψεων των μαθητών καθώς προχωρούν στις μεγαλύτερες βαθμίδες της εκπαίδευσης, γεγονός που σχετίζεται με τη γνωστική και γλωσσική τους ανάπτυξη. Καθώς οι μαθητές εξελίσσονται ακαδημαϊκά, αναπτύσσουν πιο ώριμες και σύνθετες αντιλήψεις για τη γλώσσα και τη χρήση της. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της ανάπτυξης της μεταγλωσσικής συνειδητότητας, δηλαδή της ικανότητας των μαθητών να σκέφτονται κριτικά για τη γλώσσα ως σύστημα και να αναγνωρίζουν τις δομές και τις λειτουργίες της. Σύμφωνα με τον Cook (2008:64-66), μεταγλωσσική συνειδητότητα είναι θεμελιώδης για τη γλωσσική μάθηση και αναπτύσσεται σταδιακά μέσω της έκθεσης σε σύνθετες γλωσσικές δομές και θεωρητικές έννοιες.

Στο πλαίσιο των Αρχαίων Ελληνικών, οι μαθητές στις μεγαλύτερες τάξεις μπορεί να εκτιμούν περισσότερο τη συνεισφορά του μαθήματος στη γλωσσική κατανόηση και τη σύνδεση με τη Νέα Ελληνική, καθώς αποκτούν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της γλωσσικής εξέλιξης. Αντίστοιχα, οι μαθητές με λιγότερο ανεπτυγμένη μεταγλωσσική συνειδητότητα ενδέχεται να εκφράζουν αδιαφορία ή να υποβαθμίζουν τη σημασία του μαθήματος, εστιάζοντας αποκλειστικά στη χρηστικότητα του για άμεσα πρακτικούς λόγους. Συνεπώς, η ποσοτική ανάλυση παρέχει μια σαφή και αντικειμενική απεικόνιση των αντιλήψεων των

μαθητών και των μαθητριών για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Οι γλωσσολογικές και εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που συνδυάζονται σε αυτή την ανάλυση βοηθούν στη λήψη καλύτερα τεκμηριωμένων αποφάσεων για τη βελτίωση της διδασκαλίας. Με αυτόν τον τρόπο, το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να προσαρμοστεί καλύτερα στις ανάγκες και τις προτεραιότητες των μαθητών, κάνοντάς το πιο χρήσιμο και ενδιαφέρον για τους μαθητές και τις μαθήτριες.

4.1.1 Κατανομή Δημογραφικών Χαρακτηριστικών

Συνολικά, η έρευνα διεξήχθη με τη συμμετοχή 20 μαθητών και μαθητριών, γεγονός που επιτρέπει τη διαμόρφωση μιας αντιπροσωπευτικής εικόνας των αντιλήψεών τους. Από αυτούς το 10% ήταν μαθήτριες Λυκείου, ενώ το υπόλοιπο 90% προέρχονταν από τάξεις του Γυμνασίου. Επίσης, από το σύνολο των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα, το 65% ήταν γυναίκες, το 25% ήταν άντρες, ενώ το 10% επέλεξε να μην απαντήσει. Η πλειονότητα των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν γυναίκες, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει τις τάσεις των απαντήσεων.

Επιπλέον, οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχονταν από διαφορετικές τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου, με τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση να σημειώνεται στη Β' Γυμνασίου (40%) και στη Γ' Γυμνασίου (35%). Το 15% αντιστοιχούσε σε μαθητές της Γ' Γυμνασίου, ενώ το υπόλοιπο 10% προέρχονταν από το Λύκειο.

4.1.2 Παρουσίαση δεδομένων μέσω γραφημάτων

Η παρουσίαση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω γραφημάτων, τα οποία αποτελούν ένα ουσιαστικό εργαλείο για την οπτικοποίηση των ποσοτικών ευρημάτων. Τα γραφήματα χρησιμοποιήθηκαν για να αναδείξουν τις κύριες τάσεις, τις συχνότητες και τις συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών, διευκολύνοντας έτσι την κατανόηση και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Συγκεκριμένα, οι απόψεις των μαθητών και των μαθητριών απεικονίστηκαν με τη χρήση διαγραμμάτων πίτας, διευκολύνοντας την αποτύπωση του βαθμού ενδιαφέροντος, της δυσκολίας και της αντίληψης χρησιμότητας.

Επίσης, παρουσιάστηκαν συγκρίσεις μεταβλητών, όπως το φύλο, η τάξη και η ηλικία για τη διερεύνηση πιθανών διαφορών στις απόψεις. Μέσω των γραφημάτων διευκρινίστηκαν οι συσχετίσεις μεταξύ ποσοτικών δεδομένων, όπως ο βαθμός ενδιαφέροντος και η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα του μαθήματος, για παράδειγμα η κατανομή των μαθητών ως προς το επίπεδο ενδιαφέροντος για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών (π.χ. "Πολύ",

“Μέτρια”, “Καθόλου”) για την αναπαράσταση της ποσοστιαίας κατανομής των απαντήσεων χρησιμοποιήθηκε το διάγραμμα της πίτας.

Όπως τονίζει ο Field (2018:180-200) η χρήση γραφημάτων στην εκπαιδευτική έρευνα είναι θεμελιώδης, καθώς προσφέρει σαφήνεια και ακρίβεια στην παρουσίαση δεδομένων. Τα γραφήματα αποτελούν κρίσιμο στοιχείο της ερμηνείας των ποσοτικών δεδομένων, ενισχύοντας την κατανόηση και τη δυνατότητα σύγκρισης.

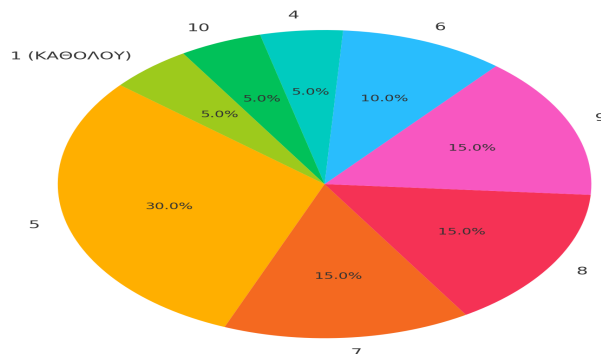
4.1.3 Ανάλυση απαντήσεων ανά ερώτηση κλειστού τύπου

Στην 3η ερώτηση: “Πόσο ενδιαφέροντα βρίσκεις τα γλωσσικά μαθήματα (1-10);”

Το 30% των μαθητών αξιολόγησε τα γλωσσικά μαθήματα με 5/10, υποδεικνύοντας ουδέτερη στάση. Το 15% έδωσε βαθμολογία 7/10, 8/10 και 9/10, δηλώνοντας σχετικά υψηλό ενδιαφέρον. Το 10% βαθμολόγησε με 6/10 και ένα μικρότερο ποσοστό βαθμολόγησε με 4/10, 10/10 και 1/10 (Καθόλου). Αυτά τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειονότητα των μαθητών έχει μέτριο έως υψηλό ενδιαφέρον για τα γλωσσικά μαθήματα, με περιορισμένο αριθμό να εκφράζει πλήρη αδιαφορία ή ενθουσιασμό.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες βρίσκουν τα γλωσσικά μαθήματα πιο ενδιαφέροντα από τους άντρες, με υψηλότερα ποσοστά στις ανώτερες βαθμολογίες (7-10). Ειδικότερα, το 23,08% των γυναικών έδωσε βαθμολογία 7, ενώ το 20% των ανδρών έδωσε 5, αναδεικνύοντας χαμηλότερο ενδιαφέρον από την πλευρά τους. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου είναι πιο θετικοί, με το 40% να δίνει βαθμολογία 9, ενώ το 40% της Γ΄ Γυμνασίου δίνει 5, υποδεικνύοντας μέτριο ενδιαφέρον. Στο Λύκειο οι απαντήσεις είναι διχασμένες, με το 50% να δίνει βαθμολογία 10, αλλά οι υπόλοιποι να μην έχουν ισχυρή άποψη. Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου εκδηλώνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα γλωσσικά μαθήματα σε σύγκριση με άλλες ομάδες.

Ενδιαφέρον για τα Γλωσσικά Μαθήματα (Βαθμολογία 1-10)

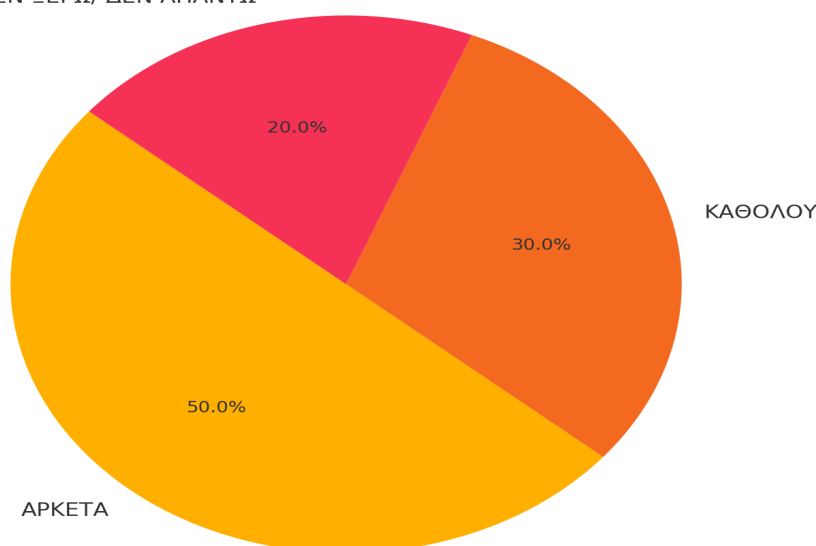
Στην 4η ερώτηση: **“Πόσο ενδιαφέρον βρίσκεις το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;”**

Το 50% των μαθητών δήλωσε ότι βρίσκει το μάθημα “Αρκετά” ενδιαφέρον. Το 30% απάντησε ότι το μάθημα δεν είναι καθόλου ενδιαφέρον και το 20% επέλεξε “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”. Αυτά τα δεδομένα υποδεικνύουν ότι η πλειοψηφία των μαθητών βρίσκει το μάθημα ενδιαφέρον, αν και ένα σημαντικό ποσοστό εκφράζει αδιαφορία.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες βρίσκουν το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών πιο ενδιαφέρον από τους άντρες, με ποσοστό 53,85% να απαντούν “Αρκετά” έναντι 40% των ανδρών, ενώ το 60% των ανδρών θεωρεί το μάθημα “Καθόλου” ενδιαφέρον. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου δείχνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, με το 60% να απαντά “Αρκετά” και μόνο το 20% “Καθόλου”. Επίσης, οι μαθητές της Β΄ Γυμνασίου διατηρούν υψηλό ενδιαφέρον 66,67% απαντούν “Αρκετά”, αλλά στη Γ΄ Γυμνασίου παρατηρείται πτώση, καθώς μόνο το 28,57% βρίσκει το μάθημα ενδιαφέρον, ενώ το 42,86% το θεωρεί “Καθόλου” ενδιαφέρον. Στο Λύκειο, το ενδιαφέρον είναι ισορροπημένο, με 50% να απαντά “Αρκετά” και κανένας μαθητής να μη δηλώνει “Καθόλου”. Συνολικά, φαίνεται πως οι γυναίκες και οι μικρότερες τάξεις δείχνουν περισσότερο ενδιαφέρον για το μάθημα σε σύγκριση με τους άντρες και τις μεγαλύτερες τάξεις.

Ενδιαφέρον για το Μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών

ΔΕΝ ΞΕΡΩ/ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

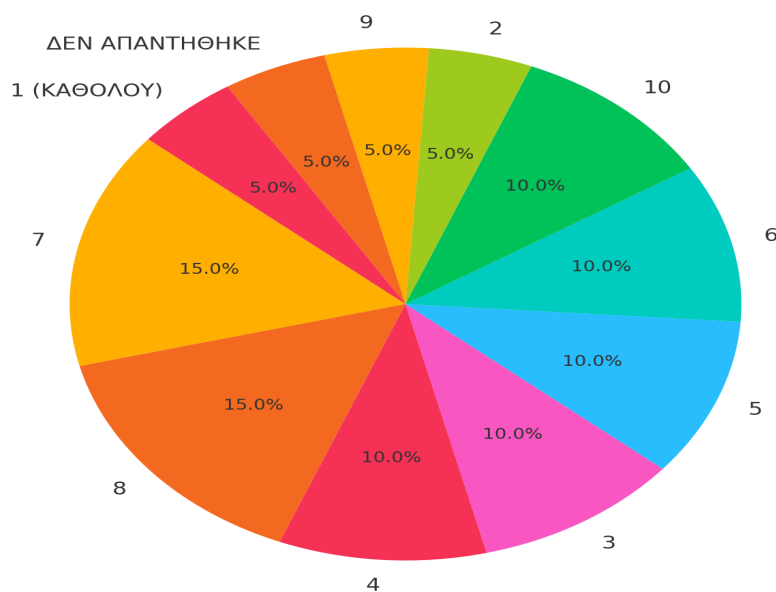

Στην 5η ερώτηση: **“Σε κλίμακα 1-10, πόσο καλά πιστεύεις ότι έχεις μάθει τα Αρχαία Ελληνικά;”**

Το 15% των μαθητών βαθμολόγησε την απόδοσή του με 7/10 και 8/10, υποδεικνύοντας σχετικά καλή αυτοαξιολόγηση. Το 10% έδωσε βαθμολογία 4/10, 5/10, 3/10, 6/10 και 10/10. Το 5% αξιολόγησε τις γνώσεις του με 2/10, 9/10, 1/10 (“Καθόλου”) ή δεν απάντησε. Η κατανομή υποδεικνύει ευρεία διασπορά απόψεων, με την πλειονότητα να αισθάνεται μέτρια προς καλά καταρτισμένη.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι άντρες συγκεντρώνονται κυρίως στις μεσαίες βαθμολογίες, με το 40% να επιλέγει 7, ενώ οι γυναίκες έχουν πιο ποικίλες απαντήσεις, με το 23,08% να επιλέγει 8 και μόνο το 7,69% να δίνει 10. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου παρουσιάζουν τις υψηλότερες βαθμολογίες, με το 20% να επιλέγει 10, αλλά και το 20% να βαθμολογεί με 1 (“Καθόλου”). Στη Β΄ Γυμνασίου οι απαντήσεις είναι ισορροπημένες, ενώ στη Γ΄ Γυμνασίου το 28,57% επιλέγει 7, χωρίς ιδιαίτερα υψηλές ή χαμηλές βαθμολογίες. Στο Λύκειο, οι μαθητές δίνουν κυρίως μέτριες βαθμολογίες, με το 50% να επιλέγει 4 ή 5. Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου παρουσιάζουν μεγαλύτερη ποικιλία στις αξιολογήσεις, ενώ οι άντρες και οι μεγαλύτερες τάξεις τείνουν προς πιο μέτριες βαθμολογίες.

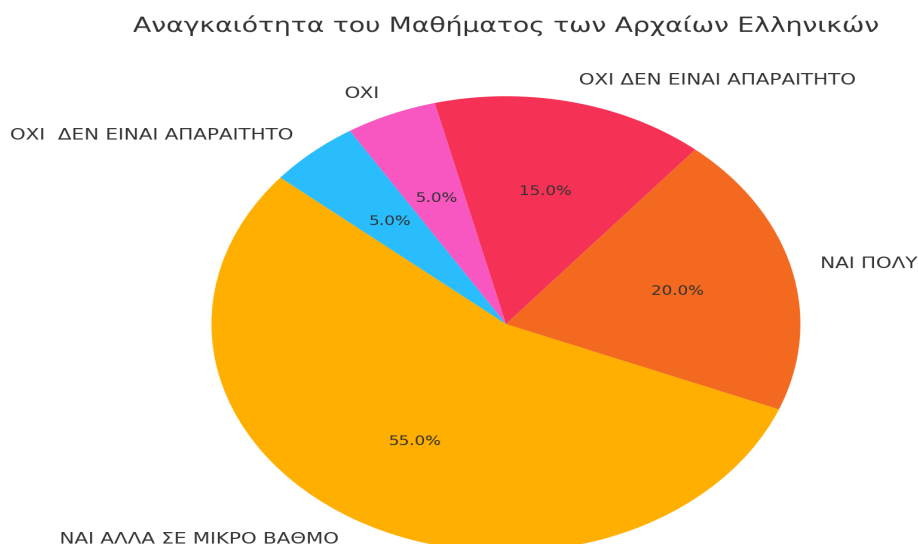
Αυτοαξιολόγηση Γνώσεων στα Αρχαία Ελληνικά (1-10)

Στην 6η ερώτηση: **“Πιστεύεις ότι το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών είναι απαραίτητο;”**

Το 55% των μαθητών πιστεύει ότι το μάθημα είναι απαραίτητο, αλλά σε μικρό βαθμό. Το 20% θεωρεί ότι το μάθημα είναι πολύ απαραίτητο. Το 15% πιστεύει ότι δεν είναι απαραίτητο, με την απάντηση “Όχι, δεν είναι απαραίτητο”. Το 5% επέλεξε “Όχι” ή άλλη παραλλαγή της αρνητικής απάντησης. Αυτή η κατανομή δείχνει ότι οι περισσότεροι μαθητές αναγνωρίζουν κάποια χρησιμότητα του μαθήματος, αν και όχι σε μεγάλο βαθμό.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες είναι πιο θετικές σχετικά με την αναγκαιότητα των Αρχαίων Ελληνικών, με το 53,85% να τα θεωρεί απαραίτητα σε “μικρό βαθμό” και το 23,08% “πολύ απαραίτητα”. Αντίθετα, οι άντρες είναι πιο αρνητικοί, με το 60% να δηλώνει ότι το μάθημα “δεν είναι απαραίτητο”. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου και του Λυκείου παρουσιάζουν την πιο θετική στάση, με το 60% και το 100% αντίστοιχα να τα κρίνουν απαραίτητα “σε μικρό βαθμό”. Στη Β΄ Γυμνασίου, οι απόψεις διχάζονται με το 33,33% να τα θεωρεί “πολύ απαραίτητα” και άλλο ένα 33,33% “σε μικρό βαθμό”. Στη Γ΄ Γυμνασίου, το 57,14% τα βρίσκει απαραίτητα σε “μικρό βαθμό”, αλλά το 28,57% δηλώνει ότι “δεν είναι απαραίτητα”. Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου και του Λυκείου εκφράζουν πιο θετικές απόψεις σε σχέση με τους άντρες και τις άλλες τάξεις.

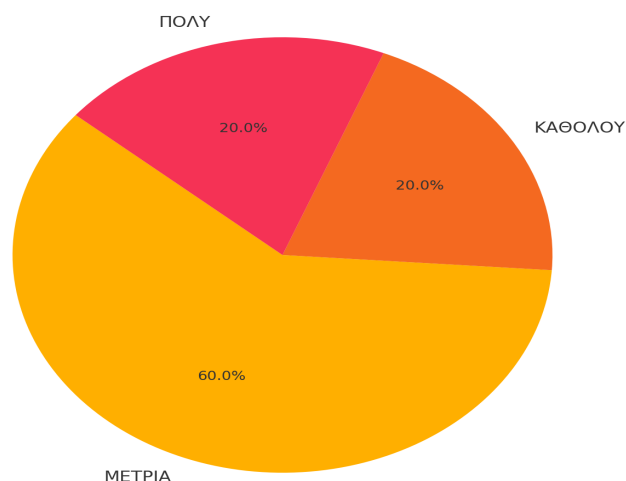

Στην 7η ερώτηση: “Πόσο πιστεύεις ότι τα Αρχαία Ελληνικά συμβάλλουν στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας;”

Το 60% των μαθητών πιστεύει ότι τα Αρχαία Ελληνικά συμβάλλουν μέτρια στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Το 20% θεωρεί ότι δεν συμβάλλουν καθόλου και το υπόλοιπο 20% πιστεύει ότι συμβάλλουν πολύ. Η κατανομή δείχνει ότι η πλειοψηφία των μαθητών αναγνωρίζει κάποια συμβολή, αν και σε μέτριο βαθμό.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες έχουν ελαφρώς πιο θετική στάση για τη συμβολή των Αρχαίων Ελληνικών στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής, με το 61,54% να δηλώνει ότι η συμβολή είναι “Μέτρια” και το 23,08% “Πολύ”. Οι άντρες συμφωνούν σε μεγάλο βαθμό στη “Μέτρια” συμβολή (60%), αλλά το 20% δηλώνει “Καθόλου”. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου θεωρούν κυρίως “Μέτρια” τη συμβολή (80%), ενώ το 20% δηλώνει “Καθόλου”. Στη Β΄ Γυμνασίου, παρατηρείται διχασμός με το 50% να θεωρεί “Καθόλου” τη συμβολή, ενώ το 33,33% τη βλέπει “Μέτρια” και το 16,67% “Πολύ”. Στη Γ΄ Γυμνασίου, το 71,43% πιστεύει σε “Μέτρια” συμβολή και το 28,57% σε “Πολύ”. Στο Λύκειο, οι απόψεις είναι πιο θετικές με το 50% να δηλώνει “Μέτρια” και το άλλο 50% “Πολύ”. Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου και του Λυκείου εκφράζουν πιο θετική άποψη σε σχέση με τους άντρες και τις μικρότερες τάξεις.

Συνολική Συμβολή Αρχαίων Ελληνικών στην Κατανόηση Νέας Ελληνικής

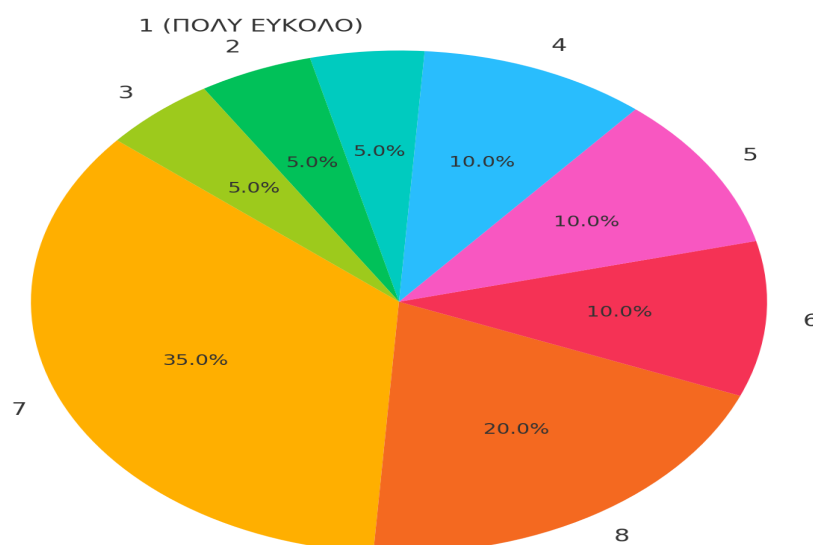

Στην 8η ερώτηση: **“Σε κλίμακα 1-10, πόσο δύσκολο βρίσκεις το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;**

Το 35% των μαθητών βαθμολόγησε τη δυσκολία με 7/10. Το 20% την αξιολόγησε με 8/10. Το 10% έδωσε βαθμολογία 6/10, 5/10 και 4/10, ενώ το 5% βαθμολόγησε με 1/10 (πολύ εύκολο), 2/10 ή 3/10. Η κατανομή των απαντήσεων δείχνει ότι η πλειονότητα των μαθητών θεωρεί το μάθημα μέτρια έως αρκετά δύσκολο.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι άντρες βρίσκουν το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών λίγο πιο δύσκολο, με το 40% να βαθμολογεί τη δυσκολία με 8, ενώ οι γυναίκες έχουν πιο ισορροπημένες απόψεις, με το 38,46% να επιλέγει 7 και μικρότερα ποσοστά στις άλλες βαθμολογίες. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου εκφράζουν μοιρασμένες απόψεις, με το 20% να βρίσκει το μάθημα πολύ εύκολο (1) και άλλο ένα 20% να το θεωρεί μέτρια δύσκολο (5 ή 6). Στη Β΄ Γυμνασίου, η δυσκολία θεωρείται μέτρια προς υψηλή, με το 33,33% να βαθμολογεί με 7 ή 8. Στη Γ΄ Γυμνασίου, οι μαθητές βρίσκουν το μάθημα πιο δύσκολο, με το 42,86% να επιλέγει 7 και το 28,57% να δηλώνει 8. Στο Λύκειο, το 100% των μαθητών βαθμολογεί τη δυσκολία με 7, υποδεικνύοντας υψηλή δυσκολία. Συνολικά, οι μεγαλύτερες τάξεις και οι άντρες τείνουν να θεωρούν το μάθημα πιο δύσκολο, ενώ οι γυναίκες και οι μικρότερες τάξεις εμφανίζουν μεγαλύτερη ποικιλία στις απαντήσεις τους.

Δυσκολία Μαθήματος Αρχαίων Ελληνικών (1-10)

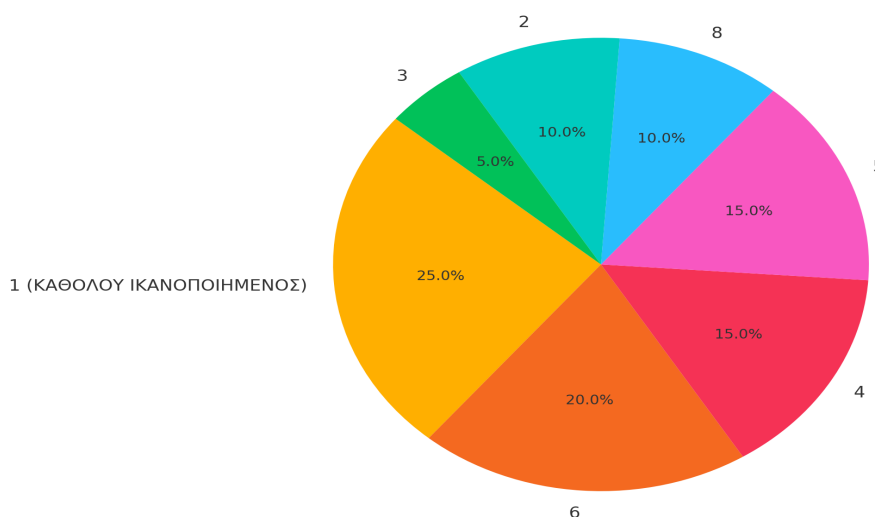
Στην 9η ερώτηση: **“Πόσο ικανοποιημένος/η είσαι με τον τρόπο που διδάσκεται το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στο σχολείο σου;”**

Το 25% των μαθητών δήλωσε ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι (1/10). Το 20% έδωσε βαθμολογία 6/10, υποδεικνύοντας μέτρια ικανοποίηση. Το 15% βαθμολόγησε την ικανοποίησή του με 4/10 και 5/10. Το 10% έδωσε βαθμολογία 8/10 ή 2/10, ενώ το 5% βαθμολόγησε με 3/10. Αυτή η κατανομή των απαντήσεων δείχνει ότι η πλειονότητα των μαθητών εκφράζει μέτρια έως χαμηλή ικανοποίηση με τον τρόπο διδασκαλίας.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες εμφανίζουν μεγαλύτερη ποικιλία στις απαντήσεις για την ικανοποίηση από τη διδασκαλία, με το 30,77% να δηλώνει “Καθόλου ικανοποιημένες” και το 23,08% να δίνει βαθμολογία 6. Αντίθετα, οι άντρες συγκεντρώνονται κυρίως σε μέτριες βαθμολογίες, με το 40% να επιλέγει 4 και το 20% να δηλώνει ικανοποίηση με βαθμολογία 5 ή 6.

Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου παρουσιάζουν μοιρασμένες απόψεις, με το 40% να είναι πολύ ικανοποιημένοι (βαθμολογία 8) αλλά και το 20% να δηλώνει “Καθόλου ικανοποιημένοι”. Στη Β΄ Γυμνασίου, η πλειοψηφία (66,67%) δηλώνει δυσaráεσκεια, ενώ στη Γ΄ Γυμνασίου το 57,14% βαθμολογεί με 6, υποδεικνύοντας μέτρια προς θετική στάση. Στο Λύκειο, όλοι οι μαθητές (100%) επιλέγουν μέτρια βαθμολογία (5). Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου δείχνουν πιο θετική στάση, ενώ οι μαθητές της Β΄ Γυμνασίου είναι οι λιγότερο ικανοποιημένοι.

Ικανοποίηση από τον Τρόπο Διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών

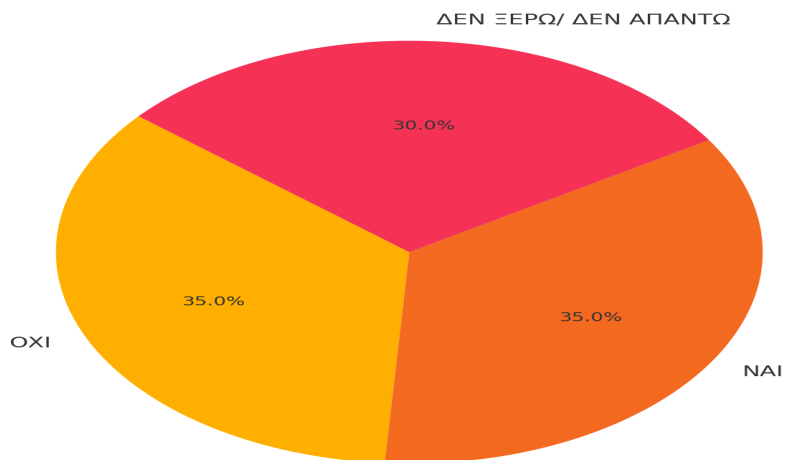

Στη 10η ερώτηση: “Θα προτιμούσες να μειωθούν οι ώρες διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών υπέρ άλλων μαθημάτων;”

Το 35% των μαθητών δήλωσε ότι δεν θα προτιμούσε να μειωθούν οι ώρες διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών. Το 35% απάντησε ότι θα προτιμούσε τη μείωση ωρών, ενώ το 30% δήλωσε “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”. Η κατανομή των απαντήσεων δείχνει ισορροπία μεταξύ εκείνων που είναι υπέρ και κατά της μείωσης, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό είναι αναποφάσιστο.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι άντρες είναι διχασμένοι σχετικά με τη μείωση των ωρών διδασκαλίας των Αρχαίων, με το 40% να απαντά “Ναι” και το 40% να απαντά “Όχι”, ενώ το υπόλοιπο 20% δηλώνει “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”. Οι γυναίκες εμφανίζουν μεγαλύτερη αβεβαιότητα, καθώς το 38,46% δηλώνει “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”, ενώ το 30,77% επιλέγει “Ναι” ή “Όχι”. Ανά τάξη, οι μαθητές του Λυκείου παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη προτίμηση για μείωση των ωρών (100% “Ναι”), ενώ οι μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου είναι κυρίως αρνητικοί (57,14% “Όχι”). Στη Β΄ Γυμνασίου, οι απόψεις είναι διχασμένες με το 33,33% να απαντά “Ναι” και το 16,67% “Όχι”, ενώ το 50% παραμένει αναποφάσιστο. Στην Α΄ Γυμνασίου, το 40% λέει “Όχι”, το 20% “Ναι” και το υπόλοιπο 40% δηλώνει αναποφάσιστο. Συνολικά, οι μαθητές του Λυκείου εμφανίζονται οι πιο σαφείς στην προτίμησή τους, ενώ στις μικρότερες τάξεις και στις γυναίκες παρατηρείται μεγαλύτερη αβεβαιότητα.

Προτίμηση για Μείωση των Ωρών Διδασκαλίας των Αρχαίων

Στην 11η ερώτηση: **“Πιστεύεις ότι οι εξετάσεις στα Αρχαία Ελληνικά αντανακλούν σωστά τις γνώσεις σου;”**

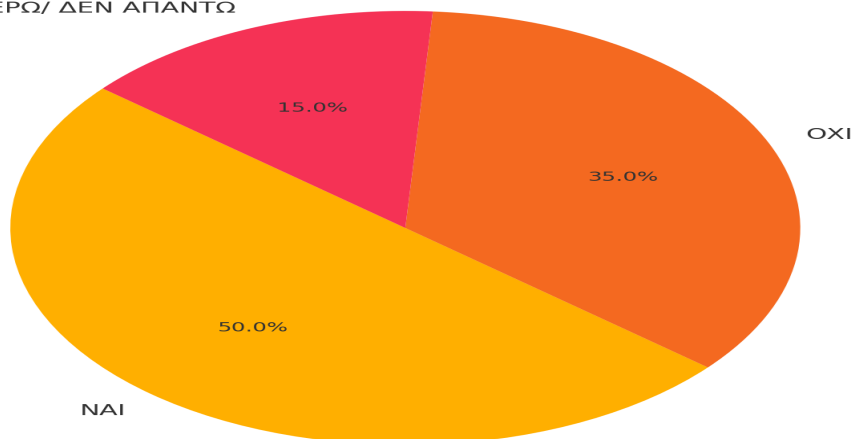
Το 50% των μαθητών πιστεύει ότι οι εξετάσεις αντανακλούν σωστά τις γνώσεις τους. Το 35% δήλωσε ότι οι εξετάσεις δεν αντανακλούν σωστά τις γνώσεις τους, ενώ το 15% απάντησε “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”. Η πλειονότητα των μαθητών έχει θετική άποψη, αν και ένα σημαντικό ποσοστό διαφωνεί.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες είναι πιο θετικές σχετικά με το αν οι εξετάσεις αντανακλούν σωστά τις γνώσεις τους, με το 61,54% να απαντά “Ναι”, ενώ μόνο το 23,08% διαφωνεί. Αντίθετα, οι άντρες είναι πιο αρνητικοί, με το 60% να απαντά “Όχι” και το 40% “Ναι”.

Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ και Γ΄ Γυμνασίου δείχνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις εξετάσεις, με το 60% και το 71,43% αντίστοιχα να απαντούν “Ναι”. Στη Β΄ Γυμνασίου, οι μαθητές είναι πιο αρνητικοί, καθώς το 50% απαντά “Όχι”, ενώ μόνο το 16,67% πιστεύει ότι οι εξετάσεις αντανακλούν σωστά τις γνώσεις τους. Στο Λύκειο, οι απόψεις είναι διχασμένες, με το 50% να δηλώνει “Ναι” και το άλλο 50% “Όχι”. Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Α΄ και Γ΄ Γυμνασίου εκφράζουν περισσότερη εμπιστοσύνη στις εξετάσεις, σε αντίθεση με τους άντρες, τη Β΄ Γυμνασίου και το Λύκειο, όπου επικρατεί περισσότερη αμφισβήτηση.

Αντικατοπτρίζουν οι Εξετάσεις τις Γνώσεις στα Αρχαία;

ΔΕΝ ΞΕΡΩ/ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ

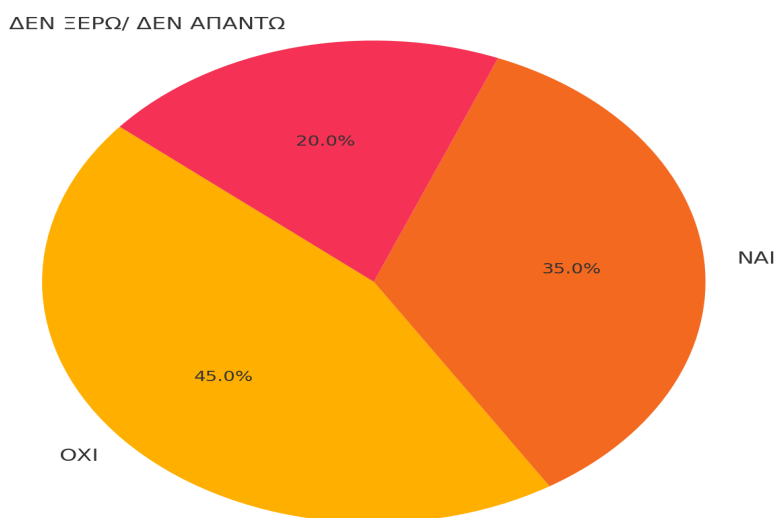
Στη 12η ερώτηση: **“Θα ήθελες να χρησιμοποιούνται περισσότερα σύγχρονα εργαλεία (π.χ. τεχνολογία) στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών;**

Το 45% των μαθητών απάντησε ότι δε θα ήθελε περισσότερα σύγχρονα εργαλεία. Το 35% δήλωσε ότι θα ήθελε περισσότερα σύγχρονα εργαλεία, ενώ το 20% απάντησε “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”. Η κατανομή των απαντήσεων δείχνει ότι η πλειοψηφία των μαθητών είναι είτε αρνητική είτε αναποφάσιστη σχετικά με την ενσωμάτωση περισσότερων σύγχρονων εργαλείων.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες είναι πιο αρνητικές απέναντι στη χρήση περισσότερων σύγχρονων εργαλείων στη διδασκαλία, με το 53,85% να απαντά “Όχι” και το 38,46% να δηλώνει “Ναι”.

Οι άντρες εμφανίζουν ισορροπημένες απόψεις, με το 40% να απαντά “Ναι” και το ίδιο ποσοστό “Όχι”, ενώ το 20% δηλώνει “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”. Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου είναι οι πιο αρνητικοί, με το 80% να απαντά “Όχι” και μόνο το 20% “Ναι”. Στη Β΄ Γυμνασίου παρατηρείται μεγαλύτερη αβεβαιότητα, με το 50% να δηλώνει “Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ”, ενώ το 33,33% απαντά “Ναι”. Στη Γ΄ Γυμνασίου οι απόψεις είναι μοιρασμένες, με το 42,86% να δηλώνει “Ναι” και άλλο ένα 42,86% “Όχι”. Στο Λύκειο, οι μαθητές είναι ισορροπημένοι, με το 50% να απαντά “Ναι” και το άλλο 50% “Όχι”. Συνολικά, οι γυναίκες και οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου είναι πιο αρνητικοί, ενώ στις μεγαλύτερες τάξεις παρατηρούνται πιο ισορροπημένες απόψεις.

Χρήση Περισσότερων Σύγχρονων Εργαλείων στη Διδασκαλία

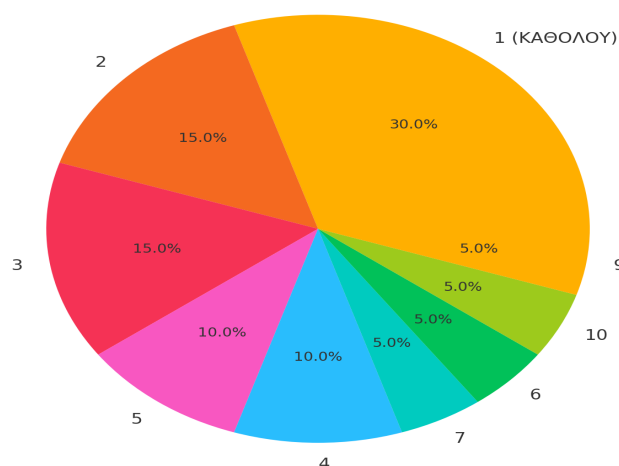
Στη 15η ερώτηση: **“Σε ποιο βαθμό πιστεύεις ότι τα Αρχαία Ελληνικά μπορούν να σε βοηθήσουν στο μέλλον;”**

Το 30% των μαθητών απάντησε “Καθόλου” (1/10). Το 15% βαθμολόγησε με 2/10 και 3/10. Το 10% έδωσε βαθμολογία 4/10 και 5/10, ενώ το 5% των μαθητών βαθμολόγησε με 6/10 έως 10/10. Η πλειονότητα των μαθητών θεωρεί ότι τα Αρχαία Ελληνικά έχουν μικρή ή καθόλου συνεισφορά στο μέλλον τους, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό εκτιμά μέτρια ή σημαντική τη βοήθειά τους.

Η στατιστική σύγκριση των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο δείχνει ότι οι άντρες είναι πιο αρνητικοί σχετικά με τη μελλοντική χρησιμότητα των Αρχαίων Ελληνικών, με το 40% να βαθμολογεί με 2 και το 20% να δίνει την ελάχιστη βαθμολογία (1-Καθόλου). Οι γυναίκες εμφανίζουν μεγαλύτερη ποικιλία στις απαντήσεις, με το 30,77% να θεωρεί ότι τα Αρχαία δε θα βοηθήσουν καθόλου, αλλά το 23,08% επιλέγει μέτριες βαθμολογίες, όπως 3.

Ανά τάξη, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου είναι διχασμένοι, με το 40% να βαθμολογεί με 3 και το 20% να δίνει ακραίες βαθμολογίες, όπως 1 ή 9. Στη Β΄ Γυμνασίου, η πλειοψηφία (66,67%) θεωρεί ότι τα Αρχαία δε θα βοηθήσουν καθόλου (1- Καθόλου), ενώ στη Γ΄ Γυμνασίου οι απόψεις ποικίλουν με το 42,86% να βαθμολογεί με 2 και μικρότερα ποσοστά στις ανώτερες βαθμολογίες. Στο Λύκειο, οι μαθητές δείχνουν ισορροπημένοι άποψη, με το 50% να βαθμολογεί με 3 και το άλλο 50% με 6. Συνολικά, οι άντρες και οι μαθητές της Β΄ Γυμνασίου είναι οι πιο αρνητικοί, ενώ οι γυναίκες και οι μαθητές του Λυκείου δείχνουν μεγαλύτερη ποικιλία στις απαντήσεις τους.

Σε Ποιο Βαθμό Πιστεύουν ότι τα Αρχαία Ελληνικά θα τους Βοηθήσουν στο Μέλλον

4.2 Ποιοτική Ανάλυση

Η ποιοτική ανάλυση αποτελεί μια κεντρική μεθοδολογική προσέγγιση στις κοινωνικές επιστήμες και τη γλωσσολογία, εστιάζοντας στη βαθύτερη κατανόηση των εμπειριών, αντιλήψεων και στάσεων των συμμετεχόντων. Σύμφωνα με τον Τζανετάκο (2011:48-50), η ποιοτική ανάλυση στηρίζεται στην επεξεργασία γλωσσικών δεδομένων με στόχο την αναγνώριση θεματικών μοτίβων και τη σύνδεσή τους με το γλωσσικό και κοινωνικό πλαίσιο. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει τη συγκέντρωση και συστηματική οργάνωση των δεδομένων, την κωδικοποίηση και την ερμηνεία, με σκοπό την ανάδειξη των υποκείμενων νοημάτων. Η κωδικοποίηση των δεδομένων αποτελεί βασικό εργαλείο της ποιοτικής ανάλυσης.

Ο Αρχάκης (2001:112-115) τονίζει ότι η κωδικοποίηση είναι το μέσο για την οργάνωση και κατηγοριοποίηση των δεδομένων, οδηγώντας στη διαμόρφωση μιας πιο συστηματικής κατανόησης των γλωσσικών πρακτικών. Στην εκπαιδευτική γλωσσολογία, η ποιοτική ανάλυση υπερβαίνει τη στενή ερμηνεία της γλώσσας ως ένα απλό εργαλείο επικοινωνίας. Αντιθέτως, αναγνωρίζει τη γλώσσα ως ένα δυναμικό σύστημα που διαμορφώνει και επηρεάζει την ταυτότητα, τις στάσεις και τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των ατόμων. Σύμφωνα με τον Αναγνωστόπουλο (2010:134-136), η γλώσσα είναι ένας θεμελιώδης μηχανισμός μέσα από τον οποίο οι μαθητές κατανοούν και ορίζουν τον εαυτό τους, καθώς και τη θέση τους στο κοινωνικό σύνολο.

Μέσω της ποιοτικής ανάλυσης, ο ερευνητής μπορεί να εξετάσει πώς οι μαθητές χρησιμοποιούν τη γλώσσα για να εκφράσουν τις απόψεις τους, να κατανοήσουν τις κοινωνικές αξίες και να ενσωματώσουν στοιχεία της ταυτότητάς τους στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για παράδειγμα, οι απαντήσεις των μαθητών στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου μπορούν να αποκαλύψουν τις γλωσσικές τους στάσεις απέναντι στα Αρχαία Ελληνικά, την αντίληψη για τη χρησιμότητά τους και τον τρόπο που η γλώσσα συνδέεται την πολιτισμική τους κληρονομιά.

Επίσης, αυτή η διαδικασία επιτρέπει τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η γλώσσα μπορεί να λειτουργήσει ως παράγοντας ενίσχυσης ή περιορισμού της συμμετοχής και της αυτοπεποίθησης των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έτσι, η ποιοτική ανάλυση δεν περιορίζεται μόνο στη μελέτη των γλωσσικών μορφών αλλά διευρύνει το πεδίο της κατανόησης για να συμπεριλάβει τις κοινωνικές και ψυχολογικές πτυχές της γλώσσας ως μέσου διαμόρφωσης ταυτότητας και στάσεων.

4.2.1 Μεθοδολογία και ανάδειξη θεμάτων από τις ανοιχτού τύπου ερωτήσεις

Η παρούσα διπλωματική εργασία εστιάζει στη διερεύνηση των απόψεων των μαθητών και των μαθητριών σχετικά με τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Για την εις βάθος κατανόηση αυτών των απόψεων, αξιοποιήθηκε η μέθοδος της ποιοτικής ανάλυσης, η οποία επιτρέπει τη συστηματική και λεπτομερή μελέτη δεδομένων από ανοιχτού τύπου ερωτήσεις. Σύμφωνα με τον Μικρό (2005:45-49), η ποιοτική ανάλυση αποτελεί μια μεθοδολογική προσέγγιση που στοχεύει στη διερεύνηση του πλούτου και της πολυπλοκότητας των δεδομένων. Αντί να επικεντρώνεται στην ποσοτική μέτρηση, αποσκοπεί στη βαθύτερη κατανόηση των απόψεων, εμπειριών και συναισθημάτων των συμμετεχόντων, μέσα από την ανάδειξη θεματικών και μοτίβων που προκύπτουν από τα δεδομένα.

Η μεθοδολογία της ποιοτικής ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκε προσφέρει μια πολυδιάστατη προσέγγιση για τη διερεύνηση των απαντήσεων των μαθητών. Μέσω της κατηγοριοποίησης των απαντήσεων, αναδείχθηκαν θεματικές ενότητες που αποκαλύπτουν τις διαφοροποιημένες αντιλήψεις και στάσεις των μαθητών. Η χρήση της κωδικοποίησης επέτρεψε την ομαδοποίηση και ερμηνεία των δεδομένων, δίνοντας έμφαση στις λεπτομέρειες που συχνά παραβλέπονται σε ποσοτικές προσεγγίσεις.

Παράλληλα, η σύγκριση των απαντήσεων ανά φύλο και τάξη ανέδειξε αποκλίσεις και αντιφάσεις που προσφέρουν βαθύτερη κατανόηση των εκπαιδευτικών αναγκών. Ειδικότερα, οι απαντήσεις των μαθητών, όπως καταγράφηκαν στο ερωτηματολόγιο, οργάνωθηκαν σε κατηγορίες για τη συστηματική τους επεξεργασία. Απομακρύνθηκαν οι κενές και οι μη σχετικές απαντήσεις. Έπειτα, οι ανοιχτές απαντήσεις αναλύθηκαν και κωδικοποιήθηκαν σε θεματικές ενότητες, όπως προκλήσεις, αντιλήψεις και προτάσεις, ώστε να εντοπιστούν κοινά μοτίβα και επαναλαμβανόμενες ιδέες.

Από την κωδικοποίηση αυτή προέκυψαν κεντρικά θέματα που εκφράζουν τις γενικές απόψεις των συμμετεχόντων. Αυτά τα θέματα περιγράφονται με συγκεκριμένα παραδείγματα που αντλήθηκαν από τις απαντήσεις. Επίσης, αναλύθηκαν οι ομοιότητες και οι διαφορές στις απαντήσεις μεταξύ διαφόρων ομάδων μαθητών, όπως ανά τάξη και φύλο, με στόχο τη διερεύνηση πιθανών διαφοροποιήσεων.

Τέλος, τα δεδομένα της ανάλυσης αξιοποιήθηκαν για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη σημασία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών και τις ανάγκες των μαθητών, ώστε να προταθούν τρόποι βελτίωσης της διδασκαλίας. Η συγκεκριμένη προσέγγιση, βασισμένη στις αρχές της ποιοτικής ανάλυσης, όπως αναφέρει ο Μικρός (2005:45-49), επέτρεψε την

ανάδειξη των απόψεων των μαθητών και των μαθητριών με τρόπο εμπειριστατωμένο και εστιασμένο, προσφέροντας πολύτιμα δεδομένα για τη βελτίωση της διδακτικής εμπειρίας και τη σύνδεση του μαθήματος με τις ανάγκες της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας.

Συνεπώς, η ποιοτική ανάλυση επιβεβαιώνει την αξία της στην κατανόηση των υποκειμενικών εμπειριών και αντιλήψεων, ενώ επισημαίνει την ανάγκη για ευέλικτες προσεγγίσεις που να ανταποκρίνονται στις ποικίλες ανάγκες των μαθητών. Η μεθοδολογία αποδείχθηκε χρήσιμη για την ανάδειξη σύνθετων και πολυδιάστατων δεδομένων, παρέχοντας εργαλεία για τη βαθύτερη κατανόηση των αντιλήψεων των μαθητών.

4.2.2 Ανάλυση απαντήσεων ανά ερώτηση ανοιχτού τύπου

Στην 8η ερώτηση ανοιχτού τύπου: “Τι θεωρείς ότι σε δυσκολεύει;”

Η παραπάνω ερώτηση ανέδειξε σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στα Αρχαία Ελληνικά, ενώ ταυτόχρονα παρουσίασε ενδιαφέρουσες διαφοροποιήσεις ανά φύλο και τάξη. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών (35%) ανέφερε δυσκολίες στη γραμματική, ειδικά στις κλίσεις ουσιαστικών, ρημάτων και χρόνων, όπως αποτυπώνεται σε απαντήσεις μαθητών “Κλίση ουσιαστικών και ρημάτων” και “Κανόνες και οι κλίσεις”. Οι δυσκολίες αυτές ήταν πιο έντονες στις απαντήσεις των μαθητών της Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, όπου η εστίαση της διδασκαλίας στη γραμματική είναι πιο έντονη. Παράλληλα, ένα σημαντικό ποσοστό (25%) δήλωσε ότι δυσκολεύεται με την ορθογραφία και τον τονισμό, με χαρακτηριστικές απαντήσεις “Οι τόνοι και οι καταλήξεις” και “Οι τόνοι και τα πνεύματα”. Αυτή η δυσκολία φάνηκε να είναι πιο έντονη στα κορίτσια, τα οποία συχνά προσπαθούν να είναι πιο ακριβή στη χρήση της γλώσσας.

Η θεωρητική κατανόηση των κανόνων αποτελεί πρόκληση για περίπου το 20% των μαθητών, με απαντήσεις όπως “Θεωρία και τονισμός” και “Είναι πολύ διαφορετικά από τα Νέα Ελληνικά”. Οι μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου και του Λυκείου ήταν αυτοί που αναφέρθηκαν περισσότερο σε αυτή τη δυσκολία, καθώς η θεωρητική κατανόηση ενισχύεται στις μεγαλύτερες τάξεις. Ένα μικρό ποσοστό μαθητών (10%) δήλωσε ότι δυσκολεύεται σε όλα τα θέματα του μαθήματος, ενώ άλλοι (10%) ανέφεραν ότι δεν αντιμετωπίζουν καμία δυσκολία, με δηλώσεις όπως “Δεν με δυσκολεύει κάτι”.

Η τελευταία ομάδα αποτελούνταν κυρίως από μαθητές που δήλωσαν υψηλό επίπεδο ενδιαφέροντος για το μάθημα.

Αντιφάσεις προκύπτουν από τις διαφορετικές στάσεις των μαθητών, καθώς ορισμένοι θεωρούν το μάθημα εξαιρετικά απαιτητικό σε όλους τους τομείς, ενώ άλλοι δηλώνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Αυτές οι διαφοροποιήσεις ενδέχεται να σχετίζονται με την προηγούμενη εμπειρία των μαθητών, το ενδιαφέρον που δείχνουν για τη γλώσσα ή και το επίπεδο ετοιμότητας τους. Τα δεδομένα υποδηλώνουν την ανάγκη για μια πιο διαφοροποιημένη προσέγγιση στη διδασκαλία, ώστε να καλυφθούν οι ποικίλες ανάγκες των μαθητών. Οι αντιφάσεις αυτές υπογραμμίζουν την πολυπλοκότητα του μαθήματος και την ανάγκη για προσαρμογή της διδασκαλίας, ώστε να ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες των μαθητών που δυσκολεύονται σε όλα τα θέματα όσο και σε εκείνους που δηλώνουν λιγότερες ή καθόλου δυσκολίες. Η διαφοροποίηση στη διδακτική προσέγγιση, με έμφαση στη στήριξη των πιο αδύναμων μαθητών και την πρόκληση για τους πιο προχωρημένους, μπορεί να μειώσει αυτές τις αντιφάσεις και να ενισχύσει τη συμμετοχή και την κατανόηση όλων.

Η ομαδοποίηση των απαντήσεων ανά φύλο και τάξη υποδεικνύει ότι οι μαθητές της Α' και Β' Γυμνασίου χρειάζονται μεγαλύτερη έμφαση στη βασική γραμματική, ενώ οι μαθητές στις μεγαλύτερες τάξεις επωφελούνται από την εμβάθυνση στους θεωρητικούς κανόνες. Τα κορίτσια φαίνεται να επικεντρώνονται περισσότερο στην ακρίβεια (όπως τονισμός και ορθογραφία), ενώ τα αγόρια συχνά αναφέρουν γενικότερες δυσκολίες στη γραμματική.

Για τη βελτίωση της διδασκαλίας, η ενίσχυση της γραμματικής θεωρίας μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, καθώς και η χρήση σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων, όπως διαδραστικοί πίνακες ή εκπαιδευτικά βίντεο, θα μπορούσε να διευκολύνει τη μάθηση. Επιπλέον, η εξατομίκευση της υποστήριξης σε μαθητές που δυσκολεύονται περισσότερο μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Συνολικά, η ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για την προσαρμογή της διδασκαλίας, κάνοντάς τη πιο ευέλικτη και σχετική με τις ανάγκες όλων των μαθητών.

Στη 12η ερώτηση: “Αν ναι, τι θα πρότεινες;”

Η παραπάνω ερώτηση ανέδειξε σημαντικές ιδέες των μαθητών για τη βελτίωση του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους. Πολλοί μαθητές (30%) πρότειναν την απλούστευση της ύλης, ειδικά στη γραμματική και στο συντακτικό, ζητώντας πιο κατανοητές διδακτικές προσεγγίσεις, με απαντήσεις όπως “Να γίνει πιο απλή η γραμματική” και “Λιγότερη ύλη και πιο κατανοητή”. Παράλληλα, ένα σημαντικό ποσοστό (25%) ανέφερε την ανάγκη για χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, όπως διαδραστικοί πίνακες και εκπαιδευτικά βίντεο, για να καταστεί το μάθημα

πιο ενδιαφέρον και προσιτό, με χαρακτηριστικές προτάσεις “Να χρησιμοποιούμε βίντεο για τη γραμματική”. Επίσης, ορισμένοι μαθητές (20%) ζήτησαν περισσότερα πρακτικά παραδείγματα και ασκήσεις που να συνδέουν τη θεωρία με την πράξη, ενώ άλλοι (15%) πρότειναν την ενσωμάτωση στοιχείων της Νέας Ελληνικής για καλύτερη κατανόηση της σχέσης των δύο γλωσσών.

Η ανάλυση των απαντήσεων προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών, αναδεικνύοντας τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των μαθητών ανά φύλο και τάξη. Η απλούστευση της ύλης αποτελεί κοινή απαίτηση, ειδικά από μαθητές της Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, οι οποίοι ζητούν πιο κατανοητές και λιγότερο σύνθετες γραμματικές δομές, με έμφαση στη βασική κατανόηση. Αντίθετα, μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου και του Λυκείου εστιάζουν περισσότερο στη σύνδεση θεωρίας και πράξης, ζητώντας περισσότερα πρακτικά παραδείγματα και εφαρμογές.

Επιπλέον, η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, όπως διαδραστικοί πίνακες, βίντεο και εκπαιδευτικές εφαρμογές, αποτελεί σημαντική πρόταση, ιδιαίτερα από τα αγόρια και μαθητές μεγαλύτερων τάξεων, υποδεικνύοντας την ανάγκη για ένα πιο διαδραστικό και ελκυστικό μάθημα.

Οι διαφορές ανά φύλο αναδεικνύουν ότι τα κορίτσια επικεντρώνονται περισσότερο στη σαφήνεια και την ακρίβεια της ύλης, ζητώντας καλύτερη δομή και ενσωμάτωση στοιχείων της Νέας Ελληνικής για τη διευκόλυνση της κατανόησης, ενώ τα αγόρια δίνουν έμφαση στη χρήση εργαλείων που κάνουν τη μάθηση πιο ενδιαφέρουσα και βιωματική.

Αντίστοιχα, οι διαφορές ανά τάξη υπογραμμίζουν την ανάγκη προσαρμογής της διδασκαλίας στις διαφορετικές εκπαιδευτικές βαθμίδες: θεμελίωση βασικών γνώσεων στις μικρότερες τάξεις, ενίσχυση πρακτικών εφαρμογών στη Γ΄ Γυμνασίου και σύνδεση της θεωρίας με τις σύγχρονες ανάγκες στις τάξεις του Λυκείου.

Απ’ την άλλη, οι απαντήσεις στην συγκεκριμένη ερώτηση ανοιχτού τύπου ανέδειξαν ορισμένες αντιφάσεις που αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές εμπειρίες, ανάγκες και αντιλήψεις των μαθητών για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Από τη μια πλευρά, αρκετοί μαθητές ζητούν την απλούστευση της ύλης και τη μείωση της πολυπλοκότητας, με δηλώσεις όπως “Λιγότερη ύλη και πιο κατανοητή”, ενώ άλλοι προτείνουν περισσότερα παραδείγματα και πρακτικές ασκήσεις, κάτι που θα μπορούσε να αυξήσει τον όγκο της ύλης. Αυτή η αντίφαση υποδεικνύει την ανάγκη για ισορροπία μεταξύ του περιορισμού της δυσκολίας και της εμπλουτισμένης διδασκαλίας που ενισχύει την κατανόηση.

Επίσης, ορισμένοι μαθητές ζητούν περισσότερη πρακτική εφαρμογή των Αρχαίων Ελληνικών, ενώ άλλοι θεωρούν ότι το μάθημα δεν πρέπει να έχει τόση βαρύτητα στο σχολικό πρόγραμμα. Αυτή η αντίθεση υπογραμμίζει τις διαφορετικές αντιλήψεις για τη σημασία του μαθήματος και υποδεικνύει την ανάγκη για διδακτικές προσαρμογές που θα ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των μαθητών, διατηρώντας παράλληλα τη συνοχή και τη συνάφεια της ύλης.

Η συνολική αποτίμηση υποδεικνύει ότι οι μαθητές ζητούν ένα μάθημα πιο ευέλικτο, διαδραστικό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους. Η ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων, η έμφαση στη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με τα Νέα Ελληνικά και η διαφοροποίηση στη διδακτική προσέγγιση μπορούν να βελτιώσουν την εμπειρία των μαθητών, κάνοντας το μάθημα πιο προσβάσιμο, ενδιαφέρον και σχετικό με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις.

Στη 13η ερώτηση: “Έχεις κάποιες προτάσεις για τη συνολική βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών;”

Η παραπάνω ερώτηση αναδεικνύει διάφορες τάσεις στις απόψεις των μαθητών, οι οποίες καταγράφονται με λεπτομερή ποσοστά. Το 30% των μαθητών προτείνει τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων, όπως βίντεο, προβολείς και διαδραστικά μέσα, για να γίνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον και διαδραστικό, με χαρακτηριστικές απαντήσεις “Το διαδίκτυο με προβολή βίντεο σχετικά με το μάθημα”. Ένα 25% εστίασε στη μείωση της ύλης και την καλύτερη εξήγηση της θεωρίας, ζητώντας το μάθημα να γίνει πιο κατανοητό και ευχάριστο, με απαντήσεις όπως “Μείωση της ύλης και να το εξηγούν περισσότερο ώστε να γίνει πιο ενδιαφέρον”. Το 20% των μαθητών ανέφερε την ανάγκη για αλλαγή διδάσκοντα ή βελτίωση της διδακτικής προσέγγισης, υπογραμμίζοντας τη σημασία ενός καθηγητή που μπορεί να εξηγεί καλύτερα, να λύνει απορίες και να κάνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον, με απαντήσεις όπως “Θα άλλαζα τον καθηγητή” και “Να διδάσκονται με άλλο δάσκαλο”. Τέλος, ένα 15% πρότεινε περισσότερες επαναλήψεις με πρακτική εφαρμογή μέσω ασκήσεων και τεστ, με απαντήσεις όπως “Τεστ κεφαλαίου, συχνές επαναλήψεις, ερωτήσεις προς τους μαθητές αν κατανόησαν το μάθημα”. Οι απαντήσεις αυτές καταδεικνύουν την ανάγκη για μια διδασκαλία που να συνδυάζει τη χρήση τεχνολογίας, την απλοποίηση της ύλης, τη βελτίωση της αλληλεπίδρασης με τους διδάσκοντες και την ενίσχυση της πρακτικής εφαρμογής, προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις προτιμήσεις των μαθητών.

Επίσης, η ανάλυση της ερώτησης ανέδειξε διακριτές διαφοροποιήσεις στις προτάσεις των μαθητών ανά φύλο. Τα αγόρια επικεντρώθηκαν περισσότερο στη χρήση τεχνολογίας, με το 35% των προτάσεων τους να περιλαμβάνει εργαλεία όπως βίντεο, προβολείς και διαδραστικές εφαρμογές. Χαρακτηριστικά παραδείγματα απαντήσεων περιλαμβάνουν “Το διαδίκτυο με προβολή βίντεο σχετικά με το μάθημα”. Αυτό υποδεικνύει την προτίμησή τους για πιο σύγχρονες και βιωματικές προσεγγίσεις. Τα κορίτσια, από την άλλη, έδωσαν μεγαλύτερη έμφαση στη σαφήνεια και την απλοποίηση της ύλης, με το 30% να ζητά καλύτερες εξηγήσεις, πιο απλά κείμενα και τη μείωση της ύλης.

Επιπλέον, τα κορίτσια εστίασαν σε αλλαγές στους διδάσκοντες ή στη διδακτική προσέγγιση, ενώ τα αγόρια ανέφεραν λιγότερο συχνά την αλλαγή διδάσκοντα, με μόνο το 15% να το θεωρεί αναγκαίο. Αυτές οι διαφοροποιήσεις υποδεικνύουν την ανάγκη για διαφοροποιημένη προσέγγιση στη διδασκαλία, ώστε να καλυφθούν οι διαφορετικές προτεραιότητες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών ανά φύλο. Ανά τάξη, οι μαθητές Α΄ και Β΄ Γυμνασίου έδωσαν έμφαση στη μείωση της ύλης και στη βελτίωση της κατανόησης, ενώ οι μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου και του Λυκείου ζήτησαν περισσότερη αλληλεπίδραση με τους διδάσκοντες και εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη.

Επομένως, οι μαθητές μικρότερων τάξεων εστιάζουν στην απλοποίηση της ύλης και στη χρήση τεχνολογίας για την ενίσχυση της ευχάριστης μάθησης, ενώ οι μαθητές μεγαλύτερων τάξεων ζητούν πιο σύνθετες προσεγγίσεις, όπως η σύνδεση θεωρίας και πράξης, περισσότερες επαναλήψεις και βελτίωση στη διδασκαλία από τους καθηγητές.

Αυτές οι διαφοροποιήσεις δείχνουν την ανάγκη για σταδιακή προσαρμογή της διδακτικής προσέγγισης ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο κατανόησης των μαθητών.

Τέλος, η ανάλυση της ερώτησης ανέδειξε αρκετές αντιφάσεις στις απαντήσεις των μαθητών και μαθητριών, υποδεικνύοντας διαφορετικές προσδοκίες και προσεγγίσεις προς το μάθημα. Από τη μια πλευρά, ορισμένοι μαθητές πρότειναν τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, όπως βίντεο και προβολείς για να γίνει το μάθημα πιο ευχάριστο.

Από την άλλη, αρκετοί μαθητές εστίασαν στις παραδοσιακές διδακτικές πρακτικές, ζητώντας καλύτερες εξηγήσεις και περισσότερη σαφήνεια από τους διδάσκοντες. Μία άλλη αντίφαση αφορά την αλλαγή διδάσκοντα. Ενώ αρκετοί μαθητές ζήτησαν την αλλαγή καθηγητή, επικαλούμενοι ότι δεν κατανοούν τη θεωρία ή δεν λύνονται οι απορίες τους, άλλοι εστίασαν στη βελτίωση της προσέγγισης από τον υπάρχοντα διδάσκοντα, με προτάσεις όπως “Ο δάσκαλος να μας τα κάνει πιο κατανοητά”. Αυτή η διαφοροποίηση ενδέχεται να υποδηλώνει

τόσο προβλήματα στην αλληλεπίδραση όσο και στην προσαρμογή της διδακτικής μεθόδου στις ανάγκες των μαθητών.

Παράλληλα, ενώ κάποιοι μαθητές ζητούν τη μείωση της ύλης για να γίνει το μάθημα λιγότερο ανιαρό, άλλοι προτείνουν την προσθήκη περισσότερων επαναλήψεων και ασκήσεων για καλύτερη κατανόηση, γεγονός που μπορεί να αυξήσει το γνωστικό φορτίο. Αυτές οι αντιφάσεις υπογραμμίζουν τις διαφορετικές ανάγκες και αντιλήψεις των μαθητών, καθιστώντας εμφανή την πρόκληση της δημιουργίας μιας ισορροπημένης διδακτικής προσέγγισης που να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα προτιμήσεων και προσδοκιών.

Στη 14η ερώτηση: “Ποια είναι η γνώμη σου για το πόσο σημαντικό είναι το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών σε σχέση με άλλα μαθήματα που διδάσκει;”

Η ανάλυση της παραπάνω ερώτησης αποκάλυψε διαφοροποιημένες απόψεις μεταξύ των μαθητών, αντικατοπτρίζοντας τις προσωπικές τους εμπειρίες και αντιλήψεις. Ένα σημαντικό ποσοστό μαθητών (40%) θεωρεί τα Αρχαία Ελληνικά ιδιαίτερα σημαντικά, υπογραμμίζοντας τη συμβολή τους στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής. Χαρακτηριστικές απαντήσεις περιλαμβάνουν “Είναι πολύ σημαντικά γιατί βοηθούν στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής”. Παράλληλα, ένα άλλο ποσοστό μαθητών (30%) υποβάθμισε τη σημασία του μαθήματος, υποστηρίζοντας ότι είναι λιγότερο χρήσιμο σε σχέση με άλλα μαθήματα, όπως τα Μαθηματικά ή οι Ξένες Γλώσσες, με απαντήσεις όπως “Δεν είναι τόσο σημαντικά για την καθημερινή ζωή”. Ένα τρίτο ποσοστό (20%) ανέδειξε τη δυσκολία του μαθήματος ως παράγοντα που μειώνει τη σημασία του, με δηλώσεις όπως “Είναι δύσκολα και δεν μας χρειάζονται στο μέλλον”. Τέλος, υπήρξε και μια μικρότερη ομάδα (10%) που δήλωσε ουδέτερη στάση, θεωρώντας ότι η σημασία του μαθήματος εξαρτάται από το πώς διδάσκεται.

Οι απαντήσεις, λοιπόν, αποτυπώνουν την πολυπλοκότητα των στάσεων των μαθητών απέναντι στο μάθημα, υποδεικνύοντας την ανάγκη για διδασκαλία που να αναδεικνύει τη χρησιμότητα των Αρχαίων Ελληνικών τόσο στη γλωσσική κατανόηση όσο και στη σύνδεση με την σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Επίσης, η ανάλυση των απαντήσεων ανέδειξε διαφοροποιήσεις στις απόψεις των μαθητών ανά τάξη. Στην Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, οι μαθητές εμφανίζονται πιο θετικοί απέναντι στο μάθημα, με περίπου το 50% να αναγνωρίζει τη σημασία του, κυρίως λόγω της σύνδεσής του με την πολιτισμική κληρονομιά και με τη Νέα Ελληνική γλώσσα. Ενδεικτικές απαντήσεις περιλαμβάνουν “Μαθαίνουμε πολλά για την Ιστορία μας” και “Είναι χρήσιμα για να καταλαβαίνουμε καλύτερα τη Νέα Ελληνική”. Στη Γ΄ Γυμνασίου, οι μαθητές εμφανίζονται

πιο διχασμένοι, με ένα μέρος να θεωρεί το μάθημα σημαντικό για τη γλωσσική κατανόηση, αλλά ένα άλλο (40%) να υποβαθμίζει τη σημασία του, συγκρίνοντάς το με πιο “πρακτικά” μαθήματα, όπως τα Μαθηματικά ή οι Ξένες Γλώσσες.

Στο Λύκειο, η στάση γίνεται πιο κριτική, με τους περισσότερους μαθητές (50%) να δηλώνουν ότι το μάθημα δεν είναι χρήσιμο για την καθημερινή ζωή ή το μέλλον τους, με χαρακτηριστικές δηλώσεις όπως “Δεν τα χρειαζόμαστε στο μέλλον”. Οι διαφοροποιήσεις αυτές αντικατοπτρίζουν την εξέλιξη της στάσης των μαθητών ανά τάξη, με τις μικρότερες τάξεις να εστιάζουν στη συμβολική και πολιτισμική αξία του μαθήματος και τις μεγαλύτερες να προσεγγίζουν τη σημασία του μέσα από μια πιο πρακτική οπτική.

Επιπλέον, η ανάλυση ανά φύλο ανέδειξε ότι τα κορίτσια φαίνεται να αναγνωρίζουν περισσότερο τη σημασία του μαθήματος, με την πλειονότητα (60%) να εκτιμά τη συμβολή των Αρχαίων Ελληνικών στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής. Τα κορίτσια συχνά αναφέρουν και τη χρησιμότητα του μαθήματος στη γλωσσική καλλιέργεια και την ανάπτυξη μεταγλωσσικής συνειδητότητας. Αντίθετα, τα αγόρια είναι πιο επιφυλακτικά ως προς τη σημασία του μαθήματος. Περίπου το 50% θεωρεί ότι τα Αρχαία Ελληνικά είναι λιγότερο σημαντικά σε σχέση με άλλα μαθήματα καθώς επίσης, δίνουν έμφαση στη δυσκολία του μαθήματος και στη μειωμένη σύνδεσή του με πρακτικές ανάγκες, κάτι που υποβαθμίζει την αξία του στα μάτια τους.

Έτσι, τα κορίτσια εμφανίζονται πιο θετικά απέναντι στο μάθημα, αναγνωρίζοντας τη συμβολική και γλωσσική του αξία, ενώ τα αγόρια προσεγγίζουν τη σημασία του μέσα από μια πιο πρακτική οπτική, εστιάζοντας στη χρησιμότητά του στη σύγχρονη ζωή. Αυτές οι διαφοροποιήσεις δείχνουν την ανάγκη για προσαρμοσμένη διδασκαλία που να απευθύνεται σε διαφορετικά ενδιαφέροντα και προτεραιότητες ανά φύλο.

Τέλος, υπήρξαν και σημαντικές αντιφάσεις στις απόψεις των μαθητών για τη σημασία των Αρχαίων Ελληνικών. Ένα σημαντικό μέρος αναγνωρίζει τη σημασία του μαθήματος λόγω της σύνδεσής του με την πολιτισμική κληρονομιά και τη γλωσσική ανάπτυξη, ενώ άλλοι το υποβαθμίζουν, τονίζοντας τη μειωμένη χρησιμότητά του στην καθημερινή ζωή και συγκρίνοντάς το με πιο πρακτικά μαθήματα. Οι αντιφάσεις στις απόψεις υπογραμμίζουν την ανάγκη για διδασκαλία που αναδεικνύει τόσο τη χρησιμότητα όσο και την πολιτισμική σημασία των Αρχαίων Ελληνικών, προσαρμοσμένη στις διαφορετικές ανάγκες και προτιμήσεις των μαθητών και μαθητριών.

Στη 15η ερώτηση: “Αν ναι, με ποιον τρόπο;”

Η ανάλυση της παραπάνω ερώτησης αποκάλυψε ότι οι μαθητές εστίασαν σε τέσσερις κύριους τρόπους με τους οποίους τα Αρχαία Ελληνικά μπορούν να είναι χρήσιμα. Το 40% των μαθητών ανέφερε τη βελτίωση του λεξιλογίου και της γλωσσικής έκφρασης ως το σημαντικότερο όφελος, με δηλώσεις όπως “Θα εκφράζομαι καλύτερα και με καλύτερο λεξιλόγιο”. Ένα 30% συνέδεσε τα Αρχαία Ελληνικά με επαγγελματικές προοπτικές, κυρίως στους τομείς της διδασκαλίας και της αρχαιολογίας, με χαρακτηριστικές απαντήσεις “Σε δουλεύεις όπως η διδασκαλία στο σχολείο” και “Θα με βοηθήσουν να βρω δουλειά όπως Αρχαιολόγος”.

Επιπλέον, το 20% των μαθητών τόνισε τη σημασία του μαθήματος για την κατανόηση της πολιτισμικής αξίας της γλώσσας και γενικά για την ιστορία της με απαντήσεις, όπως “Ανάλογα τη δουλειά που θα κάνω αλλά καλό είναι να ξέρουμε λίγα για αυτή τη γλώσσα”. Ένα μικρότερο ποσοστό, περίπου το 10%, συνέδεσε τα Αρχαία Ελληνικά με την πρόσβαση σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες, όπως η εισαγωγή σε ανώτερες εκπαιδευτικές δομές, με δηλώσεις όπως “Στο να μπεις σε ένα κολέγιο”.

Ωστόσο, περίπου το 50% των μαθητών δεν έδωσε απάντηση. Η απουσία απαντήσεων μπορεί να οφείλεται σε έλλειψη κατανόησης της χρησιμότητας του μαθήματος ή αδυναμία σύνδεσής του με την καθημερινότητά τους και τους μελλοντικούς τους στόχους. Αυτό δείχνει ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες ενδέχεται να μη βλέπουν άμεση αξία ή πρακτική εφαρμογή στη γνώση των Αρχαίων Ελληνικών.

Ακόμη, η σιωπή αυτή μπορεί να υποδηλώνει αδιαφορία ή χαμηλό ενδιαφέρον για το μάθημα, γεγονός που σχετίζεται ενδεχομένως με τον τρόπο διδασκαλίας ή την αντίληψη ότι το μάθημα δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους. Επίσης, η απουσία απαντήσεων ενδέχεται να αντικατοπτρίζει ανασφάλεια ή έλλειψη αυτοπεποίθησης, καθώς οι μαθητές μπορεί να δυσκολεύονται να διατυπώσουν άποψη για ένα αντικείμενο που τους φαίνεται δυσνόητο ή απομακρυσμένο από τα ενδιαφέροντά τους.

Τέλος, η έλλειψη συμμετοχής μπορεί να συνδέεται με το γεγονός ότι η διδασκαλία του μαθήματος ενδεχομένως δεν αναδεικνύει επαρκώς τη χρησιμότητα των Αρχαίων Ελληνικών ή δεν προσφέρει παραδείγματα που οι μαθητές να βρίσκουν σχετιζόμενα με την καθημερινή ζωή ή το μέλλον τους. Επομένως, η απουσία απαντήσεων δείχνει την ανάγκη για πιο σχετική και εμπνευσμένη διδασκαλία, που θα αναδεικνύει τη σύνδεση του μαθήματος με τη γλωσσική και επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών.

Όσον αφορά την ανάλυση των απαντήσεων ανά φύλο παρατηρούμε πολλές διαφοροποιήσεις στις απόψεις των μαθητών. Τα κορίτσια εστίασαν περισσότερο στη γλωσσική καλλιέργεια και τη βελτίωση του λεξιλογίου, με το 45% των απαντήσεών τους να δείχνει ότι τα Αρχαία Ελληνικά βοηθούν στην καλύτερη έκφραση και την κατανόηση της Νέας Ελληνικής. Από τη άλλη πλευρά, τα αγόρια ανέφεραν συχνότερα τη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με συγκεκριμένες επαγγελματικές επιλογές, όπως η αρχαιολογία, με το 35% να εστιάζει σε απαντήσεις όπως “Θα με βοηθήσουν να βρω δουλειά όπως Αρχαιολόγος”. Τα αγόρια έδειξαν, επίσης, ενδιαφέρον για τη γενική χρησιμότητα του μαθήματος, συνδέοντάς το με την κατανόηση της πολιτισμικής αξίας. Επιπρόσθετα, παρατηρείται ότι τα κορίτσια έδωσαν περισσότερες απαντήσεις από τα αγόρια, υποδεικνύοντας ίσως μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της χρήσιμης πλευράς των Αρχαίων Ελληνικών. Αντίθετα, τα αγόρια τείνουν να συνδέουν το μάθημα περισσότερο με πρακτικές ή επαγγελματικές εφαρμογές. Αυτές οι διαφοροποιήσεις αντικατοπτρίζουν τη διαφορετική προσέγγιση των δυο φύλων στη σημασία του μαθήματος και υπογραμμίζουν την ανάγκη για διδασκαλία που να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές προτεραιότητες και ενδιαφέροντα.

Επίσης, όσον αφορά την ανάλυση των απαντήσεων ανά τάξη υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις απόψεις των μαθητών, που αντικατοπτρίζουν τις εξελικτικές αλλαγές στις ανάγκες και στις αντιλήψεις τους. Συγκεκριμένα, οι μαθητές στις μικρότερες τάξεις εστιάζουν κυρίως στη γλωσσική βελτίωση και στη γενικότερη πολιτισμική σημασία του μαθήματος, ενώ στις μεγαλύτερες τάξεις προσανατολίζονται περισσότερο στις πρακτικές και επαγγελματικές εφαρμογές των Αρχαίων Ελληνικών. Αυτή η εξέλιξη υπογραμμίζει την ανάγκη για διαφοροποιημένη διδασκαλία που να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις προτεραιότητες κάθε ηλικιακής ομάδας.

Τέλος, στις απαντήσεις υπάρχουν αντιφάσεις που αναδεικνύουν την ποικιλομορφία στις αντιλήψεις των μαθητών, οι οποίες κυμαίνονται από την πολιτισμική και γλωσσική καλλιέργεια έως την πρακτική και επαγγελματική εφαρμογή. Αυτή η ποικιλομορφία υπογραμμίζει την ανάγκη για μια διδασκαλία που να ισορροπεί ανάμεσα στη θεωρητική αξία των Αρχαίων Ελληνικών και στη χρησιμοθηρική διάστασή τους, προσφέροντας διαφορετικές προσεγγίσεις που καλύπτουν τις πολλαπλές προτεραιότητες των μαθητών.

5. Συζήτηση

5.1 Συγκριτική ανάλυση μεταξύ ποσοτικών και ποιοτικών ευρημάτων

Η συγκριτική ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών ευρημάτων της έρευνας αποκαλύπτει ενδιαφέρουσες τάσεις και διαφοροποιήσεις που εμπλουτίζουν την κατανόηση της σημασίας των Αρχαίων Ελληνικών για τους μαθητές και τις μαθήτριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι ποσοτικές απαντήσεις παρέχουν μια γενική εικόνα των απόψεων, με την πλειονότητα των μαθητών και μαθητριών να αναγνωρίζει κάποια χρησιμότητα του μαθήματος, είτε στη γλωσσική καλλιέργεια είτε στις επαγγελματικές προοπτικές. Ωστόσο, τα ποιοτικά δεδομένα προσφέρουν πιο λεπτομερείς και διαφοροποιημένες πληροφορίες, αναδεικνύοντας τις αντιφάσεις και τις πολυδιάστατες αντιλήψεις των μαθητών.

Στα ποσοτικά δεδομένα, τα Αρχαία Ελληνικά εμφανίζονται ως σχετικά σημαντικά για ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών, κυρίως για τη συμβολή τους στη βελτίωση του λεξιλογίου και της γλωσσικής κατανόησης. Ωστόσο, τα ποιοτικά δεδομένα αποκαλύπτουν ότι η σημασία αυτή διαφοροποιείται ανάλογα με το φύλο, την τάξη και τις προσωπικές προσδοκίες των μαθητών. Για παράδειγμα, ενώ πολλοί οι μαθητές αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα του μαθήματος, η έμφαση ποικίλλει: μερικοί εστιάζουν στην αξία της γλώσσας και άλλοι στη σύνδεση με επαγγελματικές εφαρμογές.

Η απουσία απαντήσεων από τους μαθητές που καταγράφηκε ποσοτικά (50%) μπορεί να ερμηνευθεί ποιοτικά με διάφορους τρόπους. Οι μαθητές ενδέχεται να μη θεωρούν το μάθημα σχετικό με τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα ή τους στόχους τους, οδηγώντας σε αδυναμία ή απροθυμία να δώσουν απαντήσεις.

Επίσης, η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να παρουσιάζεται ως αποσυνδεδεμένη από τη σύγχρονη πραγματικότητα, με αποτέλεσμα οι μαθητές να δυσκολεύονται να κατανοήσουν πώς η γνώση του μαθήματος μπορεί να εφαρμοστεί πρακτικά. Από την άλλη, μερικοί μαθητές μπορεί να αισθάνονται ανασφάλεια ή ότι δεν διαθέτουν επαρκείς γνώσεις για να διατυπώσουν μια ουσιαστική άποψη σχετικά με τη χρησιμότητα του μαθήματος. Επιπλέον, οι μαθητές μπορεί να μη βρίσκουν ελκυστικό το αντικείμενο, είτε λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος για τη γλώσσα είτε επειδή θεωρούν την πολιτισμική του διάσταση μακρινή και μη σχετική με την εποχή τους. Συνεπώς, οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορεί να θεωρούν ότι άλλα μαθήματα, όπως τα Μαθηματικά ή οι Ξένες Γλώσσες, είναι πιο χρήσιμα ή εφαρμόσιμα, θεωρώντας τα Αρχαία Ελληνικά αναχρονιστικά.

Παράλληλα, οι αντιφάσεις που καταγράφηκαν ποιοτικά αναδεικνύουν βαθύτερες διαφοροποιήσεις στις αντιλήψεις των μαθητών, οι οποίες δεν είναι εύκολα ορατές στα ποσοτικά δεδομένα, αλλά εμπλουτίζουν σημαντικά την ερμηνεία τους. Για παράδειγμα, ένα μέρος των μαθητών έδωσε έμφαση στη γλωσσική καλλιέργεια, θεωρώντας ότι τα Αρχαία Ελληνικά βοηθούν στη βελτίωση του λεξιλογίου και της γλωσσικής έκφρασης, με δηλώσεις όπως “Εκφράζομαι καλύτερα και με καλύτερο λεξιλόγιο”.

Από την άλλη, άλλοι μαθητές εστίασαν στην πρακτική εφαρμογή της γνώσης, συνδέοντας το μάθημα με συγκεκριμένες επαγγελματικές προοπτικές, όπως η διδασκαλία ή η αρχαιολογία, με απαντήσεις όπως “Θα με βοηθήσουν να βρω δουλειά όπως Αρχαιολόγος”. Αυτή η αντιπαράθεση υποδεικνύει μια διαφορά στις προσδοκίες: κάποιοι μαθητές βλέπουν τα Αρχαία Ελληνικά ως ένα εργαλείο προσωπικής ανάπτυξης και πολιτισμικής καλλιέργειας, ενώ άλλοι εστιάζουν στη χρησιμοθηρική τους αξία, αναμένοντας άμεση σύνδεση με την καθημερινότητα ή την επαγγελματική ζωή.

Επομένως, τα ποσοτικά ευρήματα παρέχουν μια γενικά κατεύθυνση, ενώ τα ποιοτικά ευρήματα προσφέρουν τη λεπτομέρεια και το βάθος που απαιτούνται για την κατανόηση των διαφορετικών στάσεων και προσεγγίσεων των μαθητών και μαθητριών.

Η σύγκριση των δυο τύπων δεδομένων υπογραμμίζει την ανάγκη για μια διδασκαλία που να ισορροπεί ανάμεσα στη θεωρητική και πολιτισμική διάσταση του μαθήματος και στις πρακτικές, γλωσσικές και επαγγελματικές ανάγκες των μαθητών. Η σύνθεση, λοιπόν, ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων υπογραμμίζει την πολυπλοκότητα της σχέσης των μαθητών και μαθητριών με τα Αρχαία Ελληνικά αλλά και την ανάγκη για μια πιο ευέλικτη, εμπνευσμένη και προσαρμοσμένη διδασκαλία.

5.2 Συσχέτιση των αποτελεσμάτων με τη βιβλιογραφία

Η συσχέτιση των αποτελεσμάτων της έρευνας με τη βιβλιογραφία αναδεικνύει την πολυδιάστατη φύση των στάσεων των μαθητών απέναντι στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη (2002:101-104), η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών συμβάλλει σημαντικά στην κατανόηση της δομής της ελληνικής γλώσσας και στη βελτίωση της γλωσσικής έκφρασης. Αυτή η διάσταση αντικατοπτρίζεται στα αποτελέσματα της έρευνας, όπου μεγάλο ποσοστό μαθητών ανέφερε τη χρησιμότητα του μαθήματος για τη βελτίωση του λεξιλογίου και της γλωσσικής καλλιέργειας.

Παράλληλα, ο Χαραλαμπίδης (1997:85-87) υπογραμμίζει τη σημασία της σύνδεσης των Αρχαίων Ελληνικών με τη Νέα Ελληνική, αναφέροντας ότι η γλωσσική συνέχεια που προσφέρει το μάθημα ενισχύει τη μεταγλωσσική συνειδητότητα. Αυτή η άποψη ευθυγραμμίζεται με τις απαντήσεις των μαθητών που αναγνωρίζουν την αξία των Αρχαίων Ελληνικών για την κατανόηση της προέλευσης της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας. Ωστόσο, η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών συχνά παραμένει αποκομμένη από τις σύγχρονες ανάγκες και εφαρμογές, κάτι που διαφαίνεται στις απαντήσεις των μαθητών και των μαθητριών που συνδέουν το μάθημα κυρίως με θεωρητικές γνώσεις παρά με πρακτική εφαρμογή.

Επιπλέον, οι διαφοροποιήσεις στις απαντήσεις των μαθητών ανά φύλο και τάξη επιβεβαιώνουν τις θέσεις του Μπαμπινιώτη (2005:94-97), ο οποίος υποστηρίζει ότι η γλωσσική διδασκαλία πρέπει να προσαρμόζεται στις ηλικιακές ομάδες και στα ενδιαφέροντα των μαθητών, καθώς οι διαφορετικές φάσεις γλωσσικής ανάπτυξης επηρεάζουν τον τρόπο που αντιλαμβάνονται και αφομοιώνουν το εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Οι διαφοροποιήσεις αυτές, σύμφωνα με τον ίδιο, επηρεάζονται επίσης από κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες, όπως το φύλο και ο ρόλος του μαθητή στη σχολική τάξη. Αυτό ενισχύει την άποψη ότι οι απαντήσεις των μαθητών διαφοροποιούνται φυσιολογικά λόγω της ηλικίας, του φύλου και των προσωπικών εμπειριών, επιβεβαιώνοντας την ανάγκη για προσαρμοσμένη και διαφοροποιημένη διδασκαλία.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την Κοραξάκη (2015:126-128), η αδυναμία πολλών μαθητών να κατανοήσουν τη χρησιμότητα των Αρχαίων Ελληνικών συνδέεται άμεσα με τη μονοδιάστατη παρουσίαση του μαθήματος, η οποία δίνει υπερβολική έμφαση στην απομνημόνευση γραμματικών κανόνων και συντακτικών δομών. Η Κοραξάκη υποστηρίζει ότι η έλλειψη σύνδεσης με την καθημερινή ζωή και οι περιορισμένες ευκαιρίες για δημιουργική και βιωματική εμπλοκή των μαθητών αποξενώνουν το αντικείμενο από τις πραγματικές του ανάγκες και τα ενδιαφέροντα.

Αυτή η προσέγγιση περιορίζει την εμπλοκή των μαθητών, καθώς το μάθημα παρουσιάζεται ως κάτι αποκομμένο από τον σύγχρονο κόσμο και τις πρακτικές του εφαρμογές. Η παρατήρηση αυτή συνδέεται άμεσα με την απουσία απαντήσεων από ένα σημαντικό ποσοστό μαθητών (50%) στην έρευνα. Οι μαθητές που δεν απάντησαν πιθανόν αδυνατούν να δουν πώς τα Αρχαία Ελληνικά σχετίζονται με τη ζωή τους ή αισθάνονται ότι το μάθημα δεν

προσφέρει κάτι ουσιαστικό πέρα από θεωρητική γνώση. Αυτό αναδεικνύει την ανάγκη για μια πιο ευέλικτη και προσαρμοσμένη διδασκαλία, η οποία θα ενσωματώνει τόσο την πολιτισμική διάσταση όσο και την πρακτική χρησιμότητα των Αρχαίων Ελληνικών.

Μέσα από τη χρήση διαδραστικών μεθόδων, τη σύνδεση με τη Νέα Ελληνική και την αξιοποίηση παραδειγμάτων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες των μαθητών και μαθητριών, το μάθημα μπορεί να γίνει πιο ελκυστικό και ουσιαστικό για τη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Τέλος, ο Παναγιωτίδης (2019:150-152), χρησιμοποιεί το παράδειγμα του Christopher, ενός ατόμου με εξαιρετικές γλωσσικές ικανότητες, για να υπογραμμίσει την πολυδιάστατη φύση της γλωσσικής κατανόησης. Παρότι ο Christopher ήταν σε θέση να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει πολλές γλώσσες, δυσκολευόταν να εφαρμόσει τις γνώσεις του σε πρακτικά ή καθημερινά συμφραζόμενα. Ο Παναγιωτίδης χρησιμοποιεί αυτό το παράδειγμα για να δείξει ότι η γλωσσική μάθηση δεν είναι μόνο ζήτημα απομνημόνευσης κανόνων ή λεξιλογίου, αλλά απαιτεί και τη σύνδεση με τον πραγματικό κόσμο. Αυτό το παράδειγμα, σχετίζεται άμεσα με τα ευρήματα της έρευνας για τα Αρχαία Ελληνικά. Καθότι πολλοί μαθητές αναγνωρίζουν τη θεωρητική αξία του μαθήματος, όπως τη βελτίωση του λεξιλογίου ή την κατανόηση της γλωσσικής δομής, άλλοι δυσκολεύονται να συνδέσουν αυτή τη γνώση με πρακτικές εφαρμογές.

Για παράδειγμα, οι απαντήσεις που επικεντρώνονται στη γλωσσική καλλιέργεια δείχνουν μια θεωρητική προσέγγιση, ενώ οι απαντήσεις που τονίζουν τις επαγγελματικές προοπτικές, όπως η διδασκαλία και η Αρχαιολογία, υπογραμμίζουν την ανάγκη για πρακτική χρησιμότητα. Η συσχέτιση με το παράδειγμα του Christopher επιβεβαιώνει ότι η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών πρέπει να ξεπερνά την απομνημόνευση κανόνων και να συνδέεται με τις πρακτικές εμπειρίες των μαθητών. Όπως ο Christopher μπορούσε να μάθει γλώσσες αλλά όχι να τις χρησιμοποιήσει σε καθημερινά συμφραζόμενα, έτσι και οι μαθητές μπορεί να κατανοούν τη θεωρητική αξία του μαθήματος, αλλά να αποστασιοποιούνται αν δε βλέπουν πώς αυτή η γνώση μπορεί να εφαρμοστεί στη ζωή τους. Αυτή η παρατήρηση ενισχύει την ανάγκη για διδασκαλία που να συνδυάζει θεωρητική κατανόηση με παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής, ώστε να καταστεί το μάθημα πιο σχετικό και ενδιαφέρον για τους μαθητές.

Συνεπώς, τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαιώνουν τη βιβλιογραφική άποψη ότι η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών χρειάζεται να ισορροπεί μεταξύ της θεωρητικής και πολιτισμικής

τους σημασίας, καθώς και της πρακτικής τους εφαρμογής, προσαρμόζοντας το περιεχόμενο και τις μεθόδους στις σύγχρονες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες.

5.3 Διερεύνηση τυχόν αποκλίσεων ή αντιθέσεων

Η διερεύνηση τυχόν αποκλίσεων και αντιθέσεων στις απαντήσεις των μαθητών και μαθητριών αποκαλύπτει την πολυπλοκότητα της σχέσης τους με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών, καθώς οι στάσεις και οι αντιλήψεις τους διαφοροποιούνται σημαντικά ανάλογα με παράγοντες όπως το φύλο, η τάξη, αλλά και οι προσωπικές τους εμπειρίες και προτεραιότητες. Μια από τις σημαντικότερες αποκλίσεις αφορά τη διάκριση ανάμεσα στα δύο φύλα. Τα κορίτσια δείχνουν να εστιάζουν περισσότερο στη γλωσσική διάσταση του μαθήματος, αναγνωρίζοντας τη συμβολή του στη βελτίωση της έκφρασης και του λεξιλογίου, ενώ τα αγόρια συχνά προσανατολίζονται προς τις πρακτικές και επαγγελματικές προοπτικές που μπορούν να προκύψουν από τη γνώση των Αρχαίων Ελληνικών. Αυτή η διάκριση μπορεί να ερμηνευτεί μέσω των κοινωνικών και πολιτισμικών προτύπων που επηρεάζουν τη στάση των δυο φύλων απέναντι στη γλώσσα και την εκπαίδευση γενικότερα.

Παράλληλα, οι αποκλίσεις ανά τάξη φέρνουν στο προσκήνιο τη διαφοροποίηση των αναγκών και των προσδοκιών των μαθητών καθώς προχωρούν στις ανώτερες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Οι μαθητές των μικρότερων τάξεων τείνουν να δίνουν έμφαση στη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με την Νέα Ελληνική γλώσσα.

Αντίθετα, στις μεγαλύτερες τάξεις παρατηρείται αυξανόμενη εστίαση στις πρακτικές διαστάσεις του μαθήματος, όπως η επαγγελματική αξιοποίησή του, ενδεικτική της σταδιακής ενίσχυσης της χρησιμοθηρικής αντίληψης για την εκπαίδευση. Η διαφοροποίηση αυτή μπορεί να αποδοθεί στην ωρίμανση των μαθητών, καθώς και στην αυξανόμενη πίεση που νιώθουν για προσανατολισμό σε μελλοντικές ακαδημαϊκές ή επαγγελματικές επιλογές.

Οι αντιθέσεις που προκύπτουν μέσα από την ανάλυση των δεδομένων αποκαλύπτουν επίσης τη σύνθεση διαφορετικών εκπαιδευτικών εμπειριών και αντιλήψεων. Για παράδειγμα, ορισμένοι μαθητές θεωρούν το μάθημα αναγκαίο για τη γλωσσική τους ανάπτυξη, ενώ άλλοι το αντιλαμβάνονται ως μη σχετικό με τις σύγχρονες ανάγκες. Αυτή η αντιπαράθεση φέρνει στην επιφάνεια την ανάγκη για μια διδασκαλία που να συνδυάζει τη θεωρητική και πολιτισμική αξία των Αρχαίων Ελληνικών με σύγχρονες εφαρμογές που συνδέονται με την καθημερινότητα και τις επαγγελματικές φιλοδοξίες των μαθητών και των μαθητριών.

Επιπλέον, η απουσία απαντήσεων από περίπου το 50% των μαθητών και των μαθητριών υποδηλώνει μια κρίσιμη διάσταση που δεν μπορεί να αγνοηθεί. Η σιωπή αυτή μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη αδιαφορίας, έλλειψης κινήτρου ή ακόμη και αδυναμίας κατανόησης της σημασίας του μαθήματος. Εναλλακτικά μπορεί να υποδηλώνει και την ανεπαρκή παρουσίαση της χρησιμότητας των Αρχαίων Ελληνικών μέσα στο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Αυτή η παρατήρηση καθιστά επιτακτική την ανάγκη για την αναθεώρηση της διδακτικής προσέγγισης, ώστε να καταστεί το μάθημα πιο προσιτό και ενδιαφέρον για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες.

Επομένως, οι αποκλίσεις και οι αντιθέσεις που αναδείχθηκαν μέσα από την ανάλυση υπογραμμίζουν την ανάγκη για μια πιο διαφοροποιημένη και πολυδιάστατη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών. Ένα τέτοιο εκπαιδευτικό μοντέλο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διαφορετικότητα στις ανάγκες, τις προτεραιότητες και τις εμπειρίες των μαθητών και των μαθητριών, προσφέροντας τόσο γλωσσική καλλιέργεια όσο και πρακτικά παραδείγματα που συνδέονται με τη σύγχρονη ζωή και τις μελλοντικές προοπτικές τους.

6. Συμπεράσματα και Προτάσεις

6.1 Συνοπτική παρουσίαση των βασικών ευρημάτων

Η συνοπτική παρουσίαση των βασικών ευρημάτων της έρευνας αποκαλύπτει τη σύνθετη εικόνα των αντιλήψεων των μαθητών για το μάθημα Αρχαίων Ελληνικών, όπως αυτές διαμορφώνονται από τις εμπειρίες, τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους. Στην ποσοτική ανάλυση, παρατηρήθηκε ότι η πλειονότητα των μαθητών διατηρεί μέτρια στάση απέναντι στο μάθημα, με το 30% να το αξιολογεί ουδέτερα ή χαμηλά (βαθμολογία 5/10) και μόνο ένα μικρό ποσοστό (15%) να δείχνει υψηλό ενδιαφέρον (βαθμολογίες 7-9). Παράλληλα, το 55% των μαθητών θεωρεί το μάθημα απαραίτητο σε μικρό βαθμό, ενώ μόνο το 20% αναγνωρίζει μεγάλη χρησιμότητα, γεγονός που υποδηλώνει περιορισμένη αποδοχή της εκπαιδευτικής του αξίας.

Στην ποιοτική ανάλυση, τα δεδομένα εμπλουτίστηκαν με ερμηνείες που αποκαλύπτουν βαθύτερες τάσεις. Οι μαθητές που αναγνωρίζουν τη γλωσσική σημασία του μαθήματος επικεντρώνονται στη συμβολή του στην ανάπτυξη του λεξιλογίου και στη μεταγλωσσική συνειδητότητα, όπως επιβεβαιώνεται από απαντήσεις όπως “Βελτιώνει τη γλωσσική μου έκφραση” ή “Με βοηθά να κατανοώ καλύτερα τη Νέα Ελληνική”. Ωστόσο, ένα σημαντικό ποσοστό περίπου το 30% εκφράζει αδιαφορία ή αμφισβήτηση για τη χρησιμότητα του μαθήματος, θεωρώντας το αποκομμένο από τις σύγχρονες ανάγκες. Αυτό αποτυπώνεται σε δηλώσεις όπως “Δεν είναι χρήσιμο για την καθημερινή ζωή” ή “Δε μας χρειάζεται στο μέλλον”. Αναλύοντας τις απαντήσεις ανά φύλο, οι γυναίκες έδειξαν μεγαλύτερη εκτίμηση για τη θεωρητική αξία του μαθήματος, με το 60% να αναγνωρίζει τη συνεισφορά του στη γλωσσική καλλιέργεια, ενώ οι άντρες παρουσίασαν πιο χρησιμοθηρική στάση, με το 40% να συνδέει τα Αρχαία Ελληνικά με επαγγελματικές προοπτικές, όπως η Αρχαιολογία.

Ανά τάξη, οι μαθητές μικρότερων βαθμίδων (Α΄ Γυμνασίου) ανέδειξαν την πολιτισμική σημασία του μαθήματος, ενώ οι μεγαλύτερες τάξεις (Γ΄ Γυμνασίου και Λύκειο) τόνισαν περισσότερο την έλλειψη πρακτικής σύνδεσης, με δηλώσεις όπως “Είναι χρήσιμα μόνο για όσους θέλουν να γίνουν δάσκαλοι”. Οι αντιφάσεις στις απαντήσεις των μαθητών και των μαθητριών είναι εμφανείς. Αφενός ορισμένοι μαθητές ζητούν απλούστευση της ύλης για να γίνει πιο κατανοητή, αφετέρου άλλοι απαιτούν περισσότερη πρακτική εφαρμογή, γεγονός που θα μπορούσε να αυξήσει τη γνωστική επιβάρυνση. Επίσης, ενώ ένα σημαντικό μέρος

προτείνει τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων για τη βελτίωση της διδασκαλίας, αρκετοί μαθητές εκφράζουν αβεβαιότητα ή αδιαφορία για την ενσωμάτωσή τους.

Συμπερασματικά, τα βασικά ευρήματα της παρούσας έρευνας επιβεβαιώνουν την ανάγκη για μια πολυδιάστατη προσέγγιση στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, που να συνδυάζει τη θεωρητική και χρησιμοθηρική διάσταση του μαθήματος. Η ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων, η διαφοροποίηση των διδακτικών μεθόδων ανά ηλικιακή ομάδα και η ανάδειξη της συνάφειας του μαθήματος με τις σύγχρονες ανάγκες μπορούν να ενισχύσουν την αποδοχή και την αποτελεσματικότητά του, βελτιώνοντας την εκπαιδευτική εμπειρία.

6.2 Προτάσεις για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών

Η αναβάθμιση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών αποτελεί βασικό ζητούμενο για την προσαρμογή του μαθήματος στις σύγχρονες ανάγκες των μαθητών, προωθώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδυάζει τη γλωσσική ανάπτυξη, την κατανόηση και την πρακτική εφαρμογή της γνώσης. Η παρούσα έρευνα προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για τις αντιλήψεις των μαθητών και των μαθητριών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, αλλά παράλληλα ανοίγει νέους δρόμους για περαιτέρω έρευνα.

Αρχικά, η μείωση της ύλης και η απλοποίηση της για τη βελτίωση της κατανόησης αποτελεί πολύ σημαντική πρόταση για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών. Η Κοζαράκη (2000:126-128) αναφέρει ότι η υπερβολική θεωρητική προσέγγιση στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να αποθαρρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες, καθώς συχνά δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στη γραμματική και το συντακτικό εις βάρος της ουσιαστικής κατανόησης των κειμένων και της σύνδεσής τους με τη σύγχρονη γλώσσα και πραγματικότητα. Η μείωση της ύλης και η προσαρμογή της στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών είναι καίρια για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπλοκής και την καλλιέργεια μιας πιο θετικής στάσης απέναντι στο μάθημα. Επιπλέον, υποστηρίζει τη σταδιακή εμβάθυνση στη διδασκαλία των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων, ανάλογα με το επίπεδο δυσκολίας που μπορούν να διαχειριστούν οι μαθητές και οι μαθήτριες ανά τάξη.

Επίσης, η τεχνολογία αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα εκσυγχρονισμού της διδασκαλίας, ειδικά σε ένα αντικείμενο όπως τα Αρχαία Ελληνικά, το οποίο συχνά θεωρείται από τους μαθητές “μακρινό” και “αναχρονιστικό”. Η ενσωμάτωση διαδραστικών εργαλείων και

σύγχρονων τεχνολογικών μέσων μπορεί να γεφυρώσει την παραδοσιακή διδακτική προσέγγιση με τις απαιτήσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης, καθιστώντας το μάθημα πιο ελκυστικό και κατανοητό. Σύμφωνα με τον Μήτση (2004:194-196) η χρήση ψηφιακών εργαλείων, όπως διαδραστικοί πίνακες και εκπαιδευτικές εφαρμογές, επιτρέπει στους μαθητές να αλληλεπιδρούν με τη γλώσσα μέσω πολυαισθητηριακών εμπειριών. Η τεχνολογία προσφέρει τη δυνατότητα πρόσβασης σε πλούσιους εκπαιδευτικούς πόρους, όπως ψηφιοποιημένα αρχαία κείμενα, λεξικά και βίντεο που αναδεικνύουν τη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με τη Νέα Ελληνική γλώσσα. Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας δεν πρέπει να γίνεται αποσπασματικά, αλλά να εντάσσεται σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διδασκαλίας που να εξυπηρετεί τους στόχους του μαθήματος και να ενισχύει τη συμμετοχή και την απόδοση των μαθητών και των μαθητριών.

Έτσι, σε ένα μαθησιακό περιβάλλον όπου ο μαθητής και η μαθήτρια δε δέχεται παθητικά τη γνώση, αλλά την ανακαλύπτει και την οικοδομεί ο ίδιος, ο διδάσκων παύει να είναι αυθεντία και καθίσταται δυναμικός διαμεσολαβητής και συντονιστής που συνεργάζεται αρμονικά με την τάξη και τους μαθητές.

Επιπρόσθετα, η ανάδειξη της διαχρονικής εξέλιξης της Ελληνικής γλώσσας και η συσχέτιση των Αρχαίων Ελληνικών με τη Νέα Ελληνική μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για τη βελτίωση της διδασκαλίας του μαθήματος. Η κατανόηση της συνέχειας της ελληνικής γλώσσας, όπως τονίζεται από τον Κακριδή (2002:112-114), προσφέρει στους μαθητές ένα ισχυρό πλαίσιο για να αντιληφθούν τη γλωσσική συνέχεια και να κατανοήσουν τη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με τη σύγχρονη γλώσσα που χρησιμοποιούν καθημερινά. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο καθιστά τα Αρχαία Ελληνικά πιο προσιτά, αλλά ενισχύει και τη γλωσσική τους ικανότητα, ενδυναμώνοντας τη μεταγλωσσική τους συνειδητότητα.

Μια εφαρμογή αυτής της πρότασης στη διδασκαλία μπορεί να περιλαμβάνει τη συστηματική εισαγωγή παραδειγμάτων που δείχνουν τη χρήση λέξεων, φράσεων και συντακτικών σχημάτων που διατηρούνται τόσο στα Αρχαία όσο και στη Νέα Ελληνική γλώσσα. Για παράδειγμα, η ετυμολογική ανάλυση λέξεων μπορεί να φανερώσει τις ρίζες τους στην Αρχαία γλώσσα και να εξηγήσει τη σημασιολογική τους εξέλιξη. Αυτή η μεθοδολογική προσέγγιση έχει τη δυνατότητα να καταστήσει τη διδασκαλία πιο ουσιαστική, καθώς οι μαθητές και οι μαθήτριες δε βλέπουν τα Αρχαία Ελληνικά ως ένα απομονωμένο αντικείμενο, αλλά ως ένα ζωντανό στοιχείο της γλώσσας που μιλούν σήμερα. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται το ενδιαφέρον των μαθητών και των μαθητριών για το μάθημα, προσδίδοντας στη διδασκαλία τόσο πρακτική όσο και πολιτισμική αξία.

Τέλος, μια διαφοροποιημένη διδακτική προσέγγιση, προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα διαφορετικών ομάδων μαθητών ανά φύλο, ηλικία και επίπεδο, μπορεί να αποτελέσει το θεμέλιο για τη δημιουργία ενός δυναμικού και συμμετοχικού περιβάλλοντος μάθησης.

Για παράδειγμα, οι μαθητές μικρότερων τάξεων, οι οποίοι συνήθως είναι πιο δεκτικοί σε ευχάριστες και απλοποιημένες μορφές διδασκαλίας, θα μπορούσαν να επωφεληθούν από δραστηριότητες που ενσωματώνουν στοιχεία παιχνιδιού, αφήγησης ή δημιουργικών μέσων. Αυτές οι μέθοδοι όχι μόνο διευκολύνουν την κατανόηση της γλώσσας, αλλά και ενισχύουν το ενδιαφέρον και τη συναισθηματική σύνδεση με το αντικείμενο. Αντίθετα, οι μαθητές μεγαλύτερων τάξεων μπορούν να κατευθύνουν προς μια πιο εστιασμένη και σύνθετη διδασκαλία, που περιλαμβάνει την εμβάθυνση στη θεωρία μέσω αναλύσεων, σύνθετων γλωσσικών ασκήσεων και εφαρμογών.

Για παράδειγμα, η ανάλυση κειμένων με σύγχρονη κοινωνική σημασία μπορεί να καταστήσει σαφέστερη τη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με τη σημερινή πραγματικότητα. Αυτή η προσαρμοσμένη διδασκαλία μπορεί να ενισχύσει τη συμμετοχή και την εμπλοκή των μαθητών και των μαθητριών, επιτρέποντας σε κάθε μαθητή και σε κάθε μαθήτρια να αισθάνεται ότι η διδασκαλία ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες και δυνατότητές τους. Έτσι, δημιουργείται ένα περιβάλλον μάθησης που προάγει την κατανόηση, την αυτοπεποίθηση και το ενδιαφέρον για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών.

Συμπερασματικά, αυτές οι αλλαγές έχουν τη δυνατότητα να αναδείξουν τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών σε ένα δυναμικό εργαλείο εκπαίδευσης, που να συνδυάζει τη θεωρία με την πράξη και την καινοτομία. Με την ενίσχυση της γλωσσικής τους ικανότητας και την καλλιέργεια της κριτικής τους σκέψης, οι μαθητές θα μπορούν να αξιοποιούν τη γνώση ως μέσο προσωπικής ενδυνάμωσης και δημιουργικής έκφρασης, ενώ ταυτόχρονα θα τους παρέχεται η δυνατότητα να συνδέσουν το μάθημα με τις σύγχρονες προκλήσεις και ευκαιρίες.

6.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Η μελλοντική έρευνα για τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να εστιάσει σε περαιτέρω βασικά πεδία. Η σύνδεση της χρήσης της τεχνολογίας με τις σύγχρονες ανάγκες αποτελεί ένα ενδιαφέρον ερευνητικό πεδίο. Η ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων μπορεί

να ενισχύσει τη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με τη Νέα Ελληνική, προσφέροντας παραδείγματα και δραστηριότητες που αναδεικνύουν τη γλωσσική συνέχεια και την πολιτισμική συνάφεια.

Παράλληλα, οι τεχνολογικές εφαρμογές μπορούν να συμβάλουν στη σύνδεση του μαθήματος με τις επαγγελματικές και πολιτισμικές προοπτικές των μαθητών και των μαθητριών, παρουσιάζοντας τη χρησιμότητα της γλώσσας σε σύγχρονα επαγγέλματα. Η επίδραση των διαδραστικών τεχνολογιών στην εμπλοκή και το ενδιαφέρον των μαθητών αποτελεί έναν ακόμη κρίσιμο άξονα. Οι διαδραστικές τεχνολογίες μπορούν να αυξήσουν τη συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών που δυσκολεύονται με το αντικείμενο, δημιουργώντας ένα πιο ελκυστικό και βιωματικό περιβάλλον μάθησης. Μέσα από διαδραστικές δραστηριότητες, οι μαθητές αποκτούν ενεργό ρόλο στη διαδικασία της μάθησης.

Έτσι, μια συγκριτική μελέτη ανάμεσα στους μαθητές που διδάσκονται με παραδοσιακές μεθόδους και σε εκείνους που χρησιμοποιούν τεχνολογικά εργαλεία μπορεί να προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για τις διαφορές στην απόδοση και την κατανόηση, ενισχύοντας τη διαμόρφωση πιο αποτελεσματικών στρατηγικών διδασκαλίας.

Επίσης, η μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να επικεντρωθεί στη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ Αρχαίων και Νέας Ελληνικής μέσω μιας συνδυασμένης γλωσσολογικής και παιδαγωγικής προσέγγισης. Συγκεκριμένα, η ανάδειξη της διαχρονικής συνέχειας της ελληνικής γλώσσας θα μπορούσε να εξεταστεί ως εργαλείο για την ενίσχυση της γλωσσικής κατανόησης και αυτοπεποίθησης των μαθητών και των μαθητριών. Ένα παράδειγμα θα ήταν η διδασκαλία λέξεων και φράσεων από τα Αρχαία που έχουν επιβιώσει στη Νέα Ελληνική, καθώς και η ανάλυση της μετατροπής των γλωσσικών δομών με την πάροδο του χρόνου.

Ακόμη, η ενσωμάτωση της μελέτης ξένων λέξεων που έχουν δανειστεί από τα Αρχαία Ελληνικά, όπως επιστημονικοί όροι και διεθνείς λέξεις στα Αγγλικά (π.χ. democracy, philosophy, biology), μπορεί να ενισχύσει τη συνειδητοποίηση των μαθητών για την παγκόσμια διάσταση της γλώσσας. Η έρευνα θα μπορούσε, επίσης, να εστιάσει στη διερεύνηση της ενσωμάτωσης διαθεματικών στοιχείων, όπως η Ιστορία και ο σύγχρονος πολιτισμός, στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών. Για παράδειγμα, η ανάλυση αποσπασμάτων από κλασικά κείμενα που συνδέονται με σημαντικά ιστορικά γεγονότα ή πολιτισμικές εξελίξεις θα μπορούσε να εξεταστεί ως μέσο εμπλουτισμού της παιδείας των μαθητών και των μαθητριών. Πώς επηρεάζει η σύνδεση με ιστορικά πλαίσια, όπως η δημοκρατία στην Αθήνα, τη γλωσσική κατανόηση και το ενδιαφέρον για το μάθημα;

Συνεπώς, θα ήταν ενδιαφέρον να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο η μελέτη της γλώσσας μέσα από τις ξένες λέξεις που προέρχονται από τα Αρχαία Ελληνικά επηρεάζει τη στάση των μαθητών και των μαθητριών απέναντι στο μάθημα. Ενισχύει αυτή η γνώση την εκτίμηση τους για τη διεθνή απήχηση της Ελληνικής γλώσσας; Πώς μπορούν τέτοιες δραστηριότητες να συνεισφέρουν στην αντίληψη της πρακτικής και διαχρονικής αξίας των Αρχαίων Ελληνικών; Η έρευνα σε αυτό το πεδίο θα μπορούσε να προσφέρει πολύτιμα δεδομένα για την προσαρμογή της διδασκαλίας, καθιστώντας τη πιο σχετική, ελκυστική και χρήσιμη για τους μαθητές.

Οι συγκεκριμένες ερευνητικές κατευθύνσεις μπορούν να προσφέρουν ολοκληρωμένες λύσεις για την προσαρμογή του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στις πραγματικές ανάγκες των μαθητών και των μαθητριών της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενισχύοντας την εκπαιδευτική τους εμπλοκή και δημιουργώντας μια εμπειρία μάθησης που συνδυάζει τη γλωσσική ανάπτυξη, την ιστορική κατανόηση και τη σύνδεση με το παρόν.

Αυτό θα οδηγήσει σε ένα μάθημα που δεν είναι μόνο πιο σχετικό και πρακτικό, αλλά και ικανό να διατηρήσει την αξία του σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

6.4 Συμπερασματική Αξιολόγηση των Ερευνητικών ερωτημάτων

- i. Πόσο ενδιαφέρον βρίσκουν οι μαθητές το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

Οι μαθητές δείχνουν μεικτό ενδιαφέρον για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Ενώ ένα μέρος των μαθητών αναγνωρίζει την πολιτιστική και γλωσσική του σημασία, οι περισσότεροι θεωρούν το μάθημα μονοδιάστατο και δυσνόητο, κυρίως λόγω του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας. Το ενδιαφέρον ενισχύεται όταν εφαρμόζονται διαδραστικές μέθοδοι και συνδέεται το περιεχόμενο με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

- ii. Ποιες είναι οι κύριες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

Οι κυριότερες δυσκολίες εντοπίζονται στη γραμματική και το συντακτικό, τα οποία παρουσιάζονται με τρόπο που αποξενώνει τους μαθητές. Οι έννοιες αυτές συχνά θεωρούνται αποκομμένες από τη σύγχρονη γλώσσα, καθιστώντας τη μάθηση μη βιωματική. Παράλληλα, το αυξημένο φορτίο ύλης δημιουργεί πρόσθετη πίεση στους μαθητές.

- iii. Πώς πιστεύουν οι μαθητές ότι τα Αρχαία Ελληνικά συμβάλλουν στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής;

Οι μαθητές αναγνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό τη συμβολή των Αρχαίων Ελληνικών στη βελτίωση της Νέας Ελληνικής, κυρίως όσον αφορά το λεξιλόγιο και τη γραμματική. Ωστόσο, ορισμένοι αμφισβητούν τη χρησιμότητα αυτής της σύνδεσης, καθώς δε βλέπουν άμεσες εφαρμογές στη καθημερινότητά τους.

- iv. Τι προτάσεις διατυπώνουν οι μαθητές για τη βελτίωση της διδασκαλίας;

Οι μαθητές προτείνουν τη μείωση της ύλης και την εισαγωγή διαδραστικών δραστηριοτήτων, όπως δημιουργικές εργασίες. Επίσης, υποστηρίζουν τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τη σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με σύγχρονες θεματικές. Πολλοί επισημαίνουν την ανάγκη για πιο επικοινωνιακή προσέγγιση και λιγότερη εστίαση στην αξιολόγηση.

- v. Πόσο απαραίτητο θεωρούν οι μαθητές το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

Η αντίληψη για την αναγκαιότητα του μαθήματος ποικίλει. Μερικοί μαθητές θεωρούν τα Αρχαία Ελληνικά βασικό στοιχείο πολιτισμικής ταυτότητας, ενώ άλλοι τα βλέπουν ως λιγότερο απαραίτητα, ιδίως σε σύγκριση με μαθήματα που θεωρούνται πιο άμεσα συνδεδεμένα με τις επαγγελματικές προοπτικές τους.

- vi. Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για τη μείωση των ωρών διδασκαλίας υπέρ άλλων μαθημάτων;

Η πλειονότητα των μαθητών και μαθητριών φαίνεται να υποστηρίζει τη μείωση των ωρών διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών, κυρίως λόγω της αντιλαμβανόμενης υπερβολικής εστίασης σε αυτά εις βάρος άλλων μαθημάτων που θεωρούνται πιο σημαντικά για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Ωστόσο, αναγνωρίζουν την ανάγκη διατήρησης της παρουσίας τους στο πρόγραμμα, αλλά με μια πιο ισορροπημένη κατανομή ωρών και ύλης.

Η ανάλυση των δεδομένων που προέκυψε από τα ερευνητικά ερωτήματα αποκαλύπτει έναν πολυσύνθετο και συχνά αντιφατικό ρόλο των Αρχαίων Ελληνικών στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι μαθητές αντιμετωπίζουν το μάθημα με ανάμεικτα συναισθήματα, καθώς αναγνωρίζουν την πολιτιστική του αξία αλλά ταυτόχρονα προβληματίζονται για τη λειτουργικότητα και τη μέθοδο διδασκαλίας του.

Από τη μια πλευρά, οι μαθητές εκτιμούν τη συμβολή των Αρχαίων Ελληνικών στη βελτίωση της γλωσσικής τους επάρκειας στη Νέα Ελληνική. Θεωρούν ότι η εμπάθυνση στη γραμματική και το συντακτικό μπορεί να τους βοηθήσει να κατανοήσουν καλύτερα την καθημερινή γλώσσα και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους. Από την άλλη πλευρά, όμως, οι δυσκολίες που συναντούν, όπως η αποσύνδεση του μαθήματος από τη σύγχρονη πραγματικότητα και ο μεγάλος όγκος της ύλης, μειώνουν το ενδιαφέρον τους.

Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν από τους μαθητές καταδεικνύουν την ανάγκη για μια εκσυγχρονισμένη προσέγγιση. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδραστικών μεθόδων, όπως η θεματική σύνδεση με άλλα μαθήματα ή η εφαρμογή βιωματικών δραστηριοτήτων, φαίνεται να είναι κρίσιμη για την αναβάθμιση της διδασκαλίας. Οι μαθητές τονίζουν επίσης την ανάγκη για μείωση της ύλης και αλλαγή του τρόπου αξιολόγησης.

Παράλληλα, τα ευρήματα δείχνουν μια σχετική αποστασιοποίηση από την ανάγκη να αποτελεί το μάθημα κορμό του εκπαιδευτικού προγράμματος. Αν και πολλοί μαθητές υποστηρίζουν τη διατήρησή του, άλλοι πιστεύουν ότι οι ώρες του θα μπορούσαν να μειωθούν υπέρ άλλων μαθημάτων με πιο άμεση σύνδεση με τις σύγχρονες επαγγελματικές απαιτήσεις.

Τα συμπεράσματα, λοιπόν, αναδεικνύουν ότι η θέση των Αρχαίων Ελληνικών στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα παραμένει αμφιλεγόμενη. Ωστόσο, οι προτάσεις των μαθητών υπογραμμίζουν τη δυνατότητα βελτίωσης μέσω καινοτόμων παιδαγωγικών πρακτικών. Έτσι, τα Αρχαία Ελληνικά μπορούν να διατηρήσουν τη σημασία τους στο εκπαιδευτικό σύστημα, ιδιαίτερα όταν προσαρμόζονται στις ανάγκες των μαθητών και των μαθητριών της σύγχρονης εποχής. Η ενσωμάτωση καινοτόμων παιδαγωγικών προσεγγίσεων μπορεί να τα καταστήσει πιο προσιτά και χρήσιμα, ενισχύοντας τη σύνδεσή τους με τη γλωσσική και πολιτιστική ανάπτυξη των μαθητών και των μαθητριών.

7. Επίλογος

Η παρούσα εργασία εστίασε στη διερεύνηση των απόψεων μαθητών και μαθητριών για τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, εξετάζοντας τόσο τις προκλήσεις όσο και τις προτάσεις για τη βελτίωσή της. Μέσα από την ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, αναδείχθηκαν σημαντικά ευρήματα που υπογραμμίζουν την ανάγκη για μια πιο ευέλικτη, πολυδιάστατη και προσαρμοσμένη διδασκαλία.

Οι μαθητές αναγνώρισαν τη σημασία του μαθήματος για τη γλωσσική τους ανάπτυξη και την κατανόηση της Νέας Ελληνικής, ενώ ταυτόχρονα εξέφρασαν την ανάγκη για μια πιο διαδραστική και σύγχρονη προσέγγιση. Οι διαφοροποιήσεις ανά φύλο και τάξη ανέδειξαν ότι οι εκπαιδευτικές στρατηγικές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις κάθε ομάδας μαθητών. Η σύνδεση των Αρχαίων Ελληνικών με τον σύγχρονο πολιτισμό και τις καθημερινές ανάγκες μπορεί να ενισχύσει την αποδοχή και το ενδιαφέρον για το μάθημα, ενώ η χρήση τεχνολογίας προσφέρει νέες προοπτικές για την ενίσχυση της συμμετοχής και της κατανόησης.

Συμπερασματικά, η έρευνα έδειξε ότι η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών μπορεί να αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία και χρησιμότητα όταν προσαρμόζεται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις, συνδυάζοντας τη θεωρητική καλλιέργεια με πρακτικές εφαρμογές. Η υιοθέτηση διαφοροποιημένων διδακτικών μεθόδων, η ανάδειξη της συνέχειας της γλώσσας και η ενσωμάτωση διαθεματικών στοιχείων αποτελούν βασικά εργαλεία για τη βελτίωση του μαθήματος. Προσδοκάται ότι τα ευρήματα της παρούσας εργασίας, καθώς και οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν θα αποτελέσουν αφετηρία για περαιτέρω έρευνα και εκπαιδευτική καινοτομία, ενισχύοντας τη σύνδεση του μαθήματος με τις ανάγκες της σύγχρονης εποχής.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Αρχάκης, Α. (2001). Γλωσσικές Στρατηγικές και Πρακτικές στην Καθημερινή Επικοινωνία. Αθήνα: Πατάκης.
- Αναγνωστόπουλος, Π. (2010). Εκπαιδευτική Γλωσσολογία και Πολιτισμός. Θεσσαλονίκη: Ζήτη.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2).
- Bryman, A. (2006). Integrating quantitative and qualitative research: How is it done? *Qualitative Research*, 6(1).
- Crystal, D. (2006). *How Language Works*. London: Penguin Books.
- Ζιώγου-Καραστεργίου, Σ. (1986). Η Διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στην Εκπαίδευση: Ιστορική Αναδρομή και Σύγχρονα Προβλήματα. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (5th ed.). SAGE Publications.
- Holmes, J. (2013). *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Routledge.
- Κακριδής, Φ. (1995). Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία. Εκδόσεις Πατάκη.
- Κοζαράκη, Ε. (2000). *Η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Κοπιδάκης, Μ. - Ζ. (2010). *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
- Labov, W. (1994). *Principles of Linguistic Change: Internal Factors*. Oxford: Blackwell.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140).
- Μήτσης, Ν. (2004). *Η διδασκαλία της γλώσσας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης*: Εισαγωγή στη θεωρία και τις τεχνικές του επικοινωνιακού μοντέλου. Αθήνα: Gutenberg.
- Μικρός, Γ. (2004). *Η ποσοτική ανάλυση της κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλίας: Θεωρητικές και Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις*. Μεταίχμιο.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Συνοπτική ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: ΑΘΗΝΑ Διπλωματική εργασία

- Μπαμπινιώτης, Γ. (2012). Εισαγωγή. *Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας (4η έκδοση)*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Νικολοπούλου, Α. (2013). Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών υπό το πρίσμα του Κριτικού Γραμματισμού. Πρακτικά Πανελλήνιου Συνεδρίου «Ο Κριτικός Γραμματισμός στη σχολική πράξη», 01–03 Νοεμβρίου 2013. Δράμα.
- Παναγιωτίδης, Φ. (2013). *Μίλα μου για γλώσσα: Μικρή εισαγωγή στη γλωσσολογία*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Σουλακάκης, Δ. (2022). «Να εξασφαλίσωμεν καλούς Έλληνας δια το μέλλον...»: η διδασκαλία του μαθήματος των αρχαίων ελληνικών στο καθεστώς της 4ης Αυγούστου. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 14(1), 1-22. Διαθέσιμο στο ejournals.epublishing.ekt.gr.
- Τσάφος, Β. (2004α). Η διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Τσάφος, Β. (2004β). Τα Προγράμματα Σπουδών και η Δυνατότητα Αναμόρφωσής τους από τον Εκπαιδευτικό της Πράξης. Η Συμβολή του Μοντέλου Διαδικασίας. (Το παράδειγμα των φιλολογικών μαθημάτων), *Νέα Παιδεία*, τεύχος 111, (σσ. 18–25). Αθήνα.
- Τσοπανάκης, Γ. (1994). *Η Διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών: Προβλήματα και Προτάσεις*. Εκδόσεις Σαββάλας.
- Φουντοπούλου, Μ. Ζ. (2001). Μάθηση και διδασκαλία : Βασικές αρχές της μάθησης και η διδακτική αξιοποίησή τους στα γλωσσικά μαθήματα, τ.1 Συνειρμική ψυχολογία. Αθήνα: Καστανιώτης. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Φουντοπούλου, Μ. Ζ. (2006). «Αρχές μάθησης και καλλιέργεια της κριτικής σκέψης: εφαρμογή στο μάθημα των αρχαίων ελληνικών». Στο Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης, 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Κριτική, Δημιουργική, Διαλεκτική Σκέψη στην Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη», 13-14 Μαΐου 2006. Αθήνα: Ατραπός.
- Φουντοπούλου, Μ. Ζ. (2010). Το προσδιοριστικό πλαίσιο των αρχαίων ελληνικών από μετάφραση: από τη θεωρία στη σχολική τάξη. Αθήνα: Γρηγόρης. Φουντοπούλου, Μ. Ζ. (2012). Αρχαία Ελληνικά και Νέο Σχολείο: Αδυναμία σύγκλισης ή νέες

προοπτικές; Στο Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό, Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, τ. Β', Ειδικό Μέρος: ΠΕ02 Φιλολογοί. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Φουντοπούλου, Μ. Ζ. (2013). Διδάσκοντας αρχαία ελληνικά: δεδομένα, όρια, προοπτικές. Στο Ε. Φρυδάκη, Θ. Κάββουρα, Ε.–Ε. Μηλίγκου & Μ.–Ζ. Φουντοπούλου (Επιμ.), Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών, Διδακτική και Διδακτική Άσκηση στο Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας (σσ. 113–131). Αθήνα: Π.Μ.Σ. Θεωρία, Πράξη και Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου.

Χάρης, Γ. (επιμ.) (2001). *Δέκα μύθοι για την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Πατάκης.

Χατζημαυρούδη, Ε. (2007). Η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών από το πρωτότυπο, στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Προβληματισμός σχετικά με το θεωρητικό πλαίσιο. Προοπτικές και μια νέα πρόταση. Θεσσαλονίκη: University Studio Press

Χριστίδης, Α. - Φ. (επιμ.) (2014). *Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας: από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.

Παραρτήματα Α: «Ερωτηματολόγιο»

Ερωτηματολόγιο για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση

Αγαπητέ μαθητή και μαθήτρια,

Το παρόν ερωτηματολόγιο έχει στόχο να διερευνήσει τις απόψεις σου σχετικά με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στο σχολείο σου. Οι απαντήσεις σου είναι **ανώνυμες και εμπιστευτικές** και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς. Ο χρόνος συμπλήρωσής του είναι περίπου **10 λεπτά**. Σε ευχαριστώ πολύ για την συμμετοχή σου!

1) Ποιο είναι το φύλο σου;

- α. Άνδρας
- β. Γυναίκα
- γ. Δεν απαντώ

2) Σε ποια τάξη φοιτάς;

- α. Α΄ Γυμνασίου
- β. Β΄ Γυμνασίου
- γ. Γ΄ Γυμνασίου
- δ. Λύκειο

3) Πόσο ενδιαφέροντα βρίσκεις τα γλωσσικά μαθήματα (Νέα Ελληνικά, Λογοτεχνία, Αρχαία πρωτότυπο και από μετάφραση και Ξένες Γλώσσες);

1 (καθόλου)   2   3   4   5   6   7   8   9   10 (πάρα πολύ)

4) Πόσο ενδιαφέρον βρίσκεις το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

- α. Πολύ ενδιαφέρον

- β. Αρκετά ενδιαφέρον
- γ. Καθόλου ενδιαφέρον
- δ. Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

5) Σε κλίμακα από το 1 έως το 10, πόσο καλά πιστεύεις ότι έχεις μάθει τα Αρχαία Ελληνικά;

1 (καθόλου)   2   3   4   5   6   7   8   9   10 (άριστα)

6) Πιστεύεις ότι το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών είναι απαραίτητο;

- α. Ναι, πολύ
- β. Ναι, αλλά σε μικρό βαθμό
- γ. Όχι, δεν είναι απαραίτητο
- δ. Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

7) Πόσο πιστεύεις ότι τα Αρχαία Ελληνικά συμβάλλουν στην κατανόηση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας;

- α. Πολύ
- β. Μέτρια
- γ. Καθόλου
- δ. Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

8) Σε κλίμακα από το 1 έως το 10, πόσο δύσκολο βρίσκεις το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών;

1 (πολύ εύκολο)   2   3   4   5   6   7   8   9   10 (πάρα πολύ δύσκολο)

Τι θεωρείς ότι σε

δυσκολεύει;.....

.....

.....

Διπλωματική εργασία

9) Πόσο ικανοποιημένος/η είσαι με τον τρόπο που διδάσκες/αι το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στο σχολείο σου;

1 (καθόλου ικανοποιημένος/η) 2 3 4 5 6 7 8 9 10 (απόλυτα ικανοποιημένος/η)

10) Θα προτιμούσες να μειωθούν οι ώρες διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών υπέρ άλλων μαθημάτων;

α. Ναι

β. Όχι

γ. Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

11) Πιστεύεις ότι οι εξετάσεις στα Αρχαία Ελληνικά αντανακλούν σωστά τις γνώσεις σου;

α. Ναι

β. Όχι

γ. Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

12) Θα ήθελες να χρησιμοποιούνται περισσότερα σύγχρονα εργαλεία (π.χ. τεχνολογία) στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών;

α. Ναι

β. Όχι

γ. Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

Αν ναι, τι θα

πρότεινες;.....

.....

.....

.....
.....
.....

13) Έχεις κάποιες προτάσεις για τη συνολική βελτίωση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών;

(Ανοιχτή ερώτηση)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
...

14) Ποια είναι η γνώμη σου για το πόσο σημαντικό είναι το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών σε σχέση με άλλα μαθήματα (π.χ. Λογοτεχνία, Χημεία, Βιολογία κ.ά.) που διδάσκεις;

(Ανοιχτή ερώτηση)

.....
.....
.....
.....
.....

15) Σε ποιο βαθμό πιστεύεις ότι τα Αρχαία Ελληνικά μπορούν να σε βοηθήσουν στο μέλλον;

1 (καθόλου)   2   3   4   5   6   7   8   9   10 (πάρα πολύ)

Αν ναι, με ποιον τρόπο;

.....

.....

.....

.....

.....

Σε ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σου!

Οι απαντήσεις σου είναι πολύ σημαντικές για την έρευνά μου!

Παραρτήματα Β: «Έντυπο συγκατάθεσης γονέων»

Έντυπο Συγκατάθεσης για Συμμετοχή Μαθητών και Μαθητριών σε Έρευνα

Αγαπητοί γονείς/κηδεμόνες,

Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας, πραγματοποιώ μια έρευνα με στόχο να κατανοήσω τις απόψεις των μαθητών και των μαθητριών σχετικά με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η έρευνα θα διεξαχθεί μέσω ενός **σύντομου και ανώνυμου ερωτηματολογίου**, το οποίο θα συμπληρωθεί από τους μαθητές και τις μαθήτριες.

Η συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών είναι **προαιρετική**, και **οι απαντήσεις τους θα παραμείνουν ανώνυμες και εμπιστευτικές**. Δεν θα απαιτηθεί περισσότερος χρόνος από **10 λεπτά** για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Αν συμφωνείτε να συμμετάσχει το παιδί σας, παρακαλώ υπογράψτε παρακάτω.

Δήλωση συγκατάθεσης

Δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τον σκοπό της έρευνας και συναινώ στη συμμετοχή του παιδιού μου.

Ονοματεπώνυμο

γονέα/κηδεμόνα:.....

Ονοματεπώνυμο

μαθητή/μαθήτριας:.....

Τάξη:.....

Υπογραφή

γονέα/κηδεμόνα:.....

Ημερομηνία:.....

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.